

**museum
ROTTERDAM**

EVERY woman maart 2011

EVERY WOMAN

**SAMEN
STERK**
DE VROUWEN VAN DE VELDEN

**museum
ROTTERDAM**

Zeven vrouwen over: buurtbetrokkenheid, een maatje meer, kinderopvang, verplicht verhuizen, verdriet

Zeven vrouwen over: het moederschap, slim omgaan met klein budget, tijd voor jezelf, vriendschap

MUSTHAVE

Maak je tuniek uniek

Over size zero wordt in de Velden weinig gepraat. Hier wordt gelééfd en dan is een maatje meer doorgaans geen bezwaar. Is molligheid niet juist een statussymbool van welvaart? Zeker met een charmante, trendy tuniek waarin het vrouwenlijf mag stralen.

Esmeralda: 'Zo'n tuniek kleedt af en je kunt hem in veel variaties dragen. Met een brede ceintuur erover, een vrouwelijke legging eronder of een mooie ketting om de hals.' Te vinden bij C&A of de Miss Etam in Hoogvliet, in zachte, vale stoffen tegen zachte prijsjes.

Bruine tuniek, € 45,00 C&A

**museum
ROTTERDAM**

FOTOGRAFIE PEPIJN LUTGERINK PRODUCTIE EN STYLING ELSELINE HOKKE TEKST KARIN KUIJPERS

Op tafel **18**

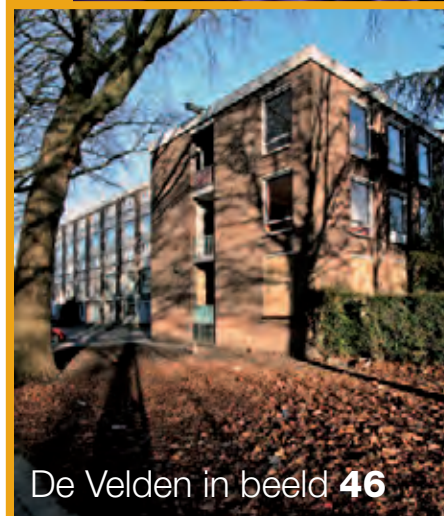
Moeder alleen **29**

De taarten van Joyce **36**

Bag ladies **67**

De Velden in beeld **46**

Shopping! **79**

**museum
ROTTERDAM**

INHOUD

INTRO

- 2 Musthaves in de Veldenbuurt
- 5 Editorial
- 6 Even voorstellen: de Vrouwen van de Velden
- 14 **Op tafel:** de waarde van een vrouwengroep

MAMA

- 18 **Op tafel:** zeven vrouwen over moederschap
- 29 Gladys voedt haar zoons in haar eentje op
- 35 Burgemeester, onze kinderen willen voetballen!
- 36 De taarten van Joyce

GELD

- 42 **Op tafel:** zeven vrouwen over geldzaken
- 44 Money talks: waar doet zij het van?
- 46 De Velden in beeld
- 54 Lieve Leonda

PRIVE

- 58 In vertrouwen: drie vrouwen vertellen hun verhaal
- 62 Binnenkijken: Habiba toont haar interieur
- 64 Shoppen uit eigen kast
- 69 Bag ladies: toon me je tas en ik zeg wie je bent
- 72 Dromen van een rijke vent of dikke auto

MUSEUM

- 76 Shopping! Te koop in de museumwinkel
- 77 Collectie: dit gaat het museum in
- 83 Talking dress: de communiejurk

COLOFON Uitgever: Museum Rotterdam • Projectleider: Nicole van Dijk • Curatoren: Sjouk Hoitsma, Irene van Renselaar • Onderzoek: Joris Bruins, Noermi Franken • Hoofdredactie: Elsbeth Grievink • Redactie: Karin Kuijpers, Liesbeth Smit • Redactieraad: Habiba Achahbar, Leonda Klootwijk, Gerda Lems, Joyce de Lima, Cheryl (achternaam bij redactie bekend), Gladys Witterman, Jolanda de Wit • Vormgeving/Art direction: Angela Damen (Studio Michelangelo) • Advies: Lucia Pieters (010 Design) • Styling en productie: Elseline Hokke, Ellis van den Berg • Productieassistentie: Anne van Summeren • Coverfotografie: Mark Janssen • Fotografie: Joris den Blaauwen, Sanne Donders, Pepijn Lutgerink, Marc Nolte, Vergane Glorie, Michiel de Visser, Erno Wientjens • Illustratie: Caroline Ellerbeck, Francien Frommé (Grootzus), Solko Schalm • Drukkerij: Libertas • Mede mogelijk gemaakt door: Stichting Doen, Mondriaan Stichting, Dienst Kunst en Cultuur Rotterdam.

VROUWEN VAN DE VELDEN

AL JÁREN GETROUWD OF ALLEENSTAAND MOEDER. WERKZAAM IN DE OPVANG, HUISVROUW OF AL EEN POOSJE IN DE BIJSTAND. GEÏMMIGREERD OF GEBOREN ROTTERDAMSE. ZE ZIJN VERSCHIL-LEND, MAAR DOOR HET MOEDERSCHAP ÉN HUN BUURT TOCH VERBONDEN. MOGEN WE EVEN VOORSTELLEN: DIT ZIJN DE VROUWEN VAN DE VELDEN.

FOTOGRAFIE JORIS DEN BLAAUWEN PRODUCTIE EN STYLING ELSELINE HOKKE

CHERYL

Leeftijd: 32 jaar

Werk: werkzoekend, heeft net opleiding SPW afgerond

Relatie: geen

Kind: Damiën (12)

Houdt van: Damiën, gezelligheid, een open mind, mooie kleding, shoppen, lopen, concerten, muziek, gamba's

Hekel aan: machtsmisbruik, intimidatie, leraren die de kinderen niet onder controle hebben en vervolgens de ouders de schuld geven, liegen, mensen die spelletjes spelen, roddelen, gezeur, mensen die denken dat ze beter zijn dan anderen

HABIBA ACHAHBAR

Leeftijd: 32 jaar

Werk: 24 uur per week bij Zara

Kinderen: Soraya (2), Manar (6),
Romaisa (9)

Relatie: getrouwd met Ezdin

Houdt van: Ezdin, Uggs, lopen, lekker eten, er verzorgd uitzien, Whitney Houston, Marokkaanse olijfolie, vroeg opstaan, als het gezin compleet is, het half uurtje per dag dat van haar is en ze Goede Tijden Slechte Tijden kan kijken, dromen over een groot huis en een mooie auto, winkelen

Hekel aan: jaloezie, rommel, liegen

LEONDA KLOOTWIJK

Leeftijd: 38 jaar

Werk: 14 uur per week pedagogisch medewerker op Voorschoolse opvang

Relatie: LAT-relatie met Iwan

Kinderen: Jayden (7) en Cassidey (15)

Houdt van: dansen, leuke dingen doen, hotstone sauna, Walt Disney, uit eten gaan, schoenenwinkels voor grote voeten, koopjes jagen

Hekel aan: inparkeren, liegen, spruiten, ruzie, sneeuw, openbaar vervoer

JOLANDA DE WIT

Leeftijd: 46 jaar

Werk: 16 uur per week coördinator van Speeltuin Jeugdveld, 16 uur per week op de afdeling vleeswaren van een supermarkt

Relatie: getrouwd met Ed

Kinderen: Steven (16) en Brian (20)

Hond: Yuri

Jolanda houdt van: frikandellen, mayonaise, Jeeps, mensen, ramen zemen, The Voice of Holland, NCIS, bullterriërs

Hekel aan: geweld, (kinder)mishandeling, zure zult, strijken

GLADYS UNICE

Leeftijd: 36 jaar

Werk: 28 uur per week op een kinderdagverblijf

Relatie: geen

Kinderen: Gedion (7) en Jamiro (14)

Gladys houdt van: Mijn Geheim, As The World Turns, Harlekijntjes, Roze Biggetjes van Katja, honingdrop, kokosijs

Hekel aan: opruimen, oneerlijke mensen, rekeningen, lijnen

GERDA LEMS

Leeftijd: 46 jaar

Werk: huisvrouw

Relatie: getrouwd met Frans

Kinderen: Jessey (12) en Nick (22)

Houdt van: Elvis Presley, andijviestamp-pot met een bal gehakt, Feyenoord, Toen was geluk heel gewoon, Voetbal International, op zaterdag winkelen in de Zwart Janstraat

Hekel aan: Ajax, Amsterdam, kapsones, gierigheid, auditie-programma's, strijken, onrecht, uitgekookte mensen

JOYCE DE LIMA

Leeftijd: 49 jaar

Werk: huisvrouw

Relatie: geen

Kinderen: Lisa (21) en Thurman (30), beide uitwonend

Kleinkinderen: Raychyanthurley (9) en Shuthurley (10), wonen bij Joyce

Houdt van: kinderen, koken, een schoon huis, gezelligheid, een volle koelkast, nette kleren, gestoofd zoutvlees en bakkeljauw

Hekel aan: asociaal gedrag, wildplassers op de gallerij, strijken, Nederlands eten zoals boerenkool en frikandel

GROEPSGESPREK

OP TAFEL

DE WAARDE VAN EEN VROUWENGROEP

ZE ZIJN HET KLOPPEND HART VAN DE ROTTERDAMSE VELDENBUURT: ZE ORGANISEREN KNUTSELMIDDAGEN VOOR DE KINDEREN EN VRAGEN DE SLAGER OM 15 KILO KIP ALS ER EEN BUURTFEEST OP STAPEL STAAT. EN DAT ALLES NAAST HUN EIGEN DRUKKE LEVENS. DE VROUWEN VAN DE VELDEN VERTELLEN WAT HEN BEWEEGT.

Hoe werden jullie 'De Vrouwen van de Velden'?

Leonda: 'Toen de Veldenbuurt een Vogelaarwijk werd, kwam voormalig burgemeester Opstelten een kijkje nemen. Hij vroeg: 'Wat missen jullie in de wijk?' Het antwoord was: 'Een vrouwengroep'. Habiba: 'Vervolgens vroeg Lucia van TOS (Thuis Op Straat, red.) mij en Leonda of we een vrouwengroep wilden oprichten, om samen wat te doen voor de wijk. Ik zag het meteen zitten. Leuk, dacht ik, iets voor mijzelf.'

Leonda: 'We zijn begonnen met Opzoomeren. Al snel slo-ten meer vrouwen zich aan. Veel van hen hebben de groep verlaten omdat ze moesten verhuizen vanwege de her-structurering van de wijk. Maar er kwamen andere vrou-wen voor in de plaats.'

Habiba: 'Iedereen kan zich aansluiten. Als je maar mee-helpt.'

Gladys: 'Ik had er eerst helemaal geen zin in. Ik was maar met één ding bezig, mijn ex. Mijn hoofd stond nergens anders naar. Bovendien was ik een beetje bang voor de andere vrouwen. Ik dacht dat ze over me zouden gaan roddelen. Maar toen Leonda me meenam, vond ik het toch wel heel gezellig.'

Wat betekent de groep voor jou?

Gladys: 'De Vrouwen van de Velden hebben me sterker gemaakt. Minder verlegen.'

Habiba: 'Je bijt nu wat meer van je af.'

Gladys: 'Klopt. Vroeger trok ik me liever terug.'

Joyce: 'Toen ik in de Velden kwam wonen, voelde ik me alleen. De moeder van Leonda wees me op de activiteiten van de Vrouwen van de Velden. Daar kun je ook naartoe, zei ze. Ik ben blij dat ik me heb aangesloten. Elke woens-dag ontbijten we samen, dat is erg belangrijk voor mij. Daar heb ik aanspraak, terwijl ik thuis uit verveling maar weer zou gaan stofzuigen en dweilen. Mijn familie woont in Amsterdam en in Curaçao. Maar hier heb ik jullie.' Iedereen: 'Aahh...'

Hoe zou je jullie onderlinge band omschrijven?

Jolanda: 'Je staat dag en nacht voor elkaar klaar. Als er een kind naar de huisartsenpost moet, dan is het van: breng je andere kinderen maar naar mij.'

Lucia (TOS): 'Als er verdriet is, zoek je elkaar op.'

Gerda: 'Als er iemand jarig is, sta je samen hapjes te maken. Het is onvoorwaardelijke liefde. Soms kun je

elkaar wel wurgen, maar over het algemeen...'

Leonda: 'Het is zelfs zo dat ik mijn familie en vrienden een stuk minder zie, omdat ik vaak hier zit. Dat vinden ze niet altijd leuk. Maar door de Vrouwen van de Velden heb ik minder behoefte aan anderen gekregen.'

Habiba: 'Wij hebben een heel bijzondere band met elkaar. Het is geen familie, geen vriendschap, het is iets anders wat ons sterk verbindt. Ruzies worden meteen uitgepraat.'

Leonda: 'En als er iets is, dan komt dat meestal van buiten-af. Door toedoen van anderen. Doordat iemand bij de groep wil, om de verkeerde redenen. Wij krijgen hier geen geld voor, wij doen dit voor de wijk, voor de kinderen en voor onszelf.'

Heeft de wijk jullie nodig?

Leonda: 'Ja, want wij brengen positiviteit in een buurt die bekend staat als achterstandswijk. Als ik zeg waar ik woon dan is het van: 'oh, in het ghetto dus.' En dan vertel ik dat er ook leuke dingen gebeuren.'

Joyce: 'Wij willen de kinderen van de straat halen, door ze iets anders te bieden.'

Habiba: 'Er wonen hier veel kinderen die dat nodig heb-ben, omdat hun ouders weinig aandacht aan ze besteden.'

Jolanda: 'Zolang wij ze iets te doen geven, hoeven ze niet uit verveling rottigheid uit te gaan halen op straat. Het vandalisme is behoorlijk gedaald de laatste tijd.'

Gerda: 'En weet je wat het is. Door de activiteiten leren de kinderen elkaar kennen, en via diezelfde weg ontmoeten de ouders elkaar. Daardoor krijg je wat meer grip op de wijk. Je weet wie er wonen en wat er speelt.'

Hoe komt het dat jullie zoveel voor elkaar krijgen?

Jolanda: 'Vergaderen, vergaderen, vergaderen.'

Gerda: 'Da's Amsterdams geleuter! Met alleen maar lullen krijg je niks voor elkaar. Mijn tactiek is: dóen!'

Jolanda: 'Oh, Gerda gaat Obama een brief schrijven.'

Gerda: 'Kijk, soms moet je sommige mensen bijna het mes op de keel zetten voor er iets gebeurt. We willen al heel lang dat het braakliggende terrein achter de speel-tuin een voetbalveldje wordt, zodat de kinderen die te oud zijn voor een wipwap, ook iets te doen hebben. Maar door allerlei gedoe met vergunningen gebeurt er maar niks. Als we nog langer genegeerd worden, ga ik staken.'

Zien jullie jezelf als buurtmoeders?

Gerda, Jolanda en Leonda: 'Ja, zo kun je ons noemen.'

Gerda: 'In 2010 hebben we ons in Speeltuin Jeugdveld ge-vestigd, waar we nieuw leven in hebben geblazen. De kin-deren weten waar we zijn.'

Bewonersorganisaties

In het midden van de 19e eeuw investeerden sociaal bewogen, welgestelde burgers in de bouw van huizenblokken voor arbeiders en minder bedeelden. Ze waren ervan overtuigd dat mensen gezond, hygiënischer en beschaafder gingen leven wanneer ze een goede woning hadden. Later kwamen er zelfs woningopzichteressen die toezicht hielden op de hygiëne en zedelijkheid van de bewoners. Sinds 1919 behoort volkshuisvesting tot het takenpakket van de ge-meente om de schrijnende woningnood van het snel groeiende Rotter-dam op te lossen.

Toen de gemeente in de jaren '60 en '70 begon met stadsvernieu-wing en herstructurering kwamen, namen bewoners zelf initiatief. Ze organiseerden zich op vrijwillige basis in bewonersgroepen, zoals huur-dersverenigingen en bewonersorganisaties, om inspraak te hebben. Bij langdurige herstructurering verdwijnen deze formele organisaties en ontstaan informele initiatieven om de problemen in de wijk te lijf te gaan. Daarvan is de Vrouwen van de Velden een goed voorbeeld. Deze groep moeders heeft elkaar op het schoolplein, de straat of de galerij leren kennen. Vanuit hun bezorgdheid over hun kinderen en de kinde-ren uit de buurt proberen zij het leefklimaat in de Velden te verbeteren. Als het nodig is, passen ze zich aan aan de formele structuren van de organisaties om hen heen. Zo kunnen ze als stichting subsidie aanvrage-n. Maar de grootste successen zijn toch op een informele manier tot stand gekomen. Bedacht, gepland en voorbereid tijdens het wekelijkse ontbijt. Museum Rotterdam legt dit informele bewonersinitiatief vast door de Vrouwen van de Velden te volgen.

Leonda: 'Als ik zie dat een kind zich misdraagt, corrigeer ik het. Als ik ergens een container zie staan met allemaal rotzooi ernaast, dan bel ik de verantwoordelijke firma op met de vraag of ze het zouden willen opruimen. Je bent betrokken bij je wijk omdat je graag een fijne omgeving wilt. Voor jezelf en je kinderen.'

Hebben jullie als groep nog iets te wensen?

Leonda: 'Dat we nog lang blijven bestaan en waardering krijgen voor wat we doen.'

Jolanda: 'Ieder jaar wordt tijdens het Zuidwijk Spektakel de Pluim van Zuidwijk uitgereikt aan een bewoner of groep die zich inzet voor de wijk. Dit jaar willen wij hem winnen!'

Blader voor het tafelgesprek over moederschap door naar pagina 22 en voor het tafelgesprek over budgetteren en andere geldkwesties naar pagina 42. Alledrie de groepsge-sprekken werden geleid door Carla Verwer (Rotterdams Wijktheater, die met de vrouwen aan een toneelstuk over opvoeden werkt.

Wereldberoemd in De Velden

Wie kent de kaasballen van Joyce niet? Ze zijn net wat steviger dan kaassoufle's en ideaal om als lekkernij uit te delen bij evenementen van woningcorporatie Vestia, de deelgemeente Charlois en kinderfeestjes. Honderden ballen draait Joyce op verzoek. Haar kleinzoon Shuthurley (10) mag graag meehelpen terwijl haar andere kleinzoon Raychyanthurley (8) ze voorproeft.

Vooruit, voor één keer haar recept: maal blokjes jong belegen kaas in een keukenmachine, voeg er twee eieren aan toe, drie eetlepels zelfrijzend bakmeel en een beetje bakpoeder. Doe het mengsel in een schaal met een beetje bloem en laat het rijzen. Draai er balletjes van en frituur ze in een pan tot ze goudbruin zijn. Joyce: 'En dan lekker eten tot je buik vol zit en je lachend de dag doorgaat.'

MAMA

FOTOGRAFIE SANNE DONDEKS TEKST ELSBETH GRIEVINK

Woensdagochtend in Speeltuin Jeugdveld. De boodschappen zijn gedaan, de kinderen naar school gebracht en de koffie pruttelt. Hun wekelijkse, gezamenlijke ontbijt is heilig voor de Vrouwen van de Velden.

**‘EEN GOEDE MOEDER
GEEFT LIEFDE EN
AANDACHT AAN
HAAR KINDEREN.’**

**‘ALS IK MET M’N MAN OP
DE BANK ZIT, DE KINDEREN
BINNEN ZIJN, DE KACHEL
STAAT AAN EN DE DEUR IS
DICHT. DAN DENK IK: ZO.’**

GROEPSGESPREK

‘IK DEEL WELEENS EEN
TIK UIT, HOOR’
**KREEG IK VROEGER OOK,
SOMS MET EEN RIEM.’**

OP TAFEL

DE VROUWEN VAN DE
VELDEN ZIJN SAMEN-
GEKOMEN OM
ACTIVITEITEN VOOR HUN
BUURT TE ORGANISEREN.
MAAR OOK OM STEUN TE
HEBBEN AAN ELKAAR.
TIJDENS HUN WEKELIJKSE
ONTBIJT DELEN ZE LIEF-
EN LEED. VAN KLEINE
DILEMMA'S TOT GROTE
LEVENSVRAGEN.
FAVORIET ONDERWERP?
HET MOEDERSCHAP.

MOEDERSCHAP

Wat is een goede moeder?

Habiba: ‘Een goede moeder geeft liefde en aandacht aan haar kinderen en zorgt goed voor ze.’

Joyce: ‘Je moet je kinderen aanspreken op hun fouten, in de gaten houden met wie ze omgaan, zorgen dat ze nette kleren aan hebben en op tijd in bed liggen.’

Jolanda: ‘Je moet ze bijbrengen wat goed is en wat fout.’

Gerda: ‘Onvoorwaardelijk van ze houden, wat ze ook uitspoken. Dat is het belangrijkste van alles.’

Gladys: ‘En er altijd voor ze zijn.’

Wat is een slechte moeder?

Gerda: ‘Iemand die haar kind verwaarloost. Schreeuwen, niet op tijd eten, dat soort dingen.’

Joyce: ‘Ik denk dat iemand die die dingen doet, zichzelf geen slechte moeder vindt. Iedereen doet het zo goed mogelijk.’

Habiba: ‘Slaan vind ik heel slecht.’

Gladys: ‘Nou, ik deel weleens een tik uit, hoor. Kreeg ik vroeger ook, soms met een riem. Echt wel dat je je dan rustig hield. Ik ben er wel blij om dat m’n moeder zo streng was. Daardoor ben ik goed terecht gekomen.’

Habiba: ‘Ik herinner me de klappen van vroeger nog maar al te goed. Thuis en op school. Ik herinner me nog precies hoe hard ze waren, hoe pijnlijk en hoeveel verdriet ik erom had. Je kinderen gaan je haten als je ze slaat.’

Joyce: ‘In onze cultuur is slaan vrij normaal. Mijn oma trok me soms hard aan m’n haren. Ik gaf mijn kinderen ook weleens een pets. Maar hier in Nederland zou ik dat niet meer doen, want hier wordt slaan als mishandeling gezien.’

Gladys: ‘Gisterochtend heb ik mijn zoon van 7 een tik gegeven. Hij bleef maar drammen en huilen. Ik zeg: nu krijg jij de eerste tik van je zevende jaar! De rest van de dag was hij zoet.’

Gerda: ‘Er zit een groot verschil tussen een corrigerende tik en met de botte vuist erop. Als je geslagen wordt om iets heel kleins, wordt het een groot trauma.’

Is het moederschap goed te combineren met werk?

Leonda: ‘Het is moeilijk. De kinderopvang dwarsboomt je, financieel gezien. Mijn kinderen gaan vijf dagen naar de BSO. Dat kost € 900,00 per maand, maar omdat ik een laag inkomen heb, hoef ik alleen de eigen bijdrage van € 110,00 te betalen. Maar op een inkomen van hartstikke weinig, zoals het mijne, is dat een fiks bedrag. Het zou een reden kunnen zijn om niet te gaan werken.’

Gerda: ‘Ik vind dat een vrouw de eerste vier jaren na de geboorte van haar kind zelf moet kunnen bepalen of ze wel of niet gaat werken. Wat denken ze wel niet, daar in Den Haag? Dat we een kind baren om het daarna door een ander te laten verzorgen? We zijn toch geen broedkippen? Ik ben een diva, net als Joyce. Wij werken niet.’ (Iedereen lacht)

Gladys: ‘Ik zou gek worden als ik altijd maar thuis zat. Ik wil juist onder de mensen zijn! Daarom werk ik. Wel vind ik het rot om de jongens in de vakanties alleen te laten.’

Jolanda: ‘Ik had het geluk dat mijn schoonouders altijd wilden oppassen toen de kinderen klein waren. Daardoor kon ik een baan nemen. Anders was ik thuisgebleven.’

Habiba: ‘Toen er kinderen kwamen, ben ik gestopt met werken, want ik wil mijn kinderen niet naar de opvang brengen. Het was mijn geluk dat ik Joyce tegenkwam, die aanbod om een paar dagen per week op mijn kinderen te passen. Bij haar zijn ze in goede handen, daar kan ik 100% op vertrouwen. En dat geeft mij de mogelijkheid om te werken.’

Leonda: ‘Op de opvang zijn kinderen ook in goede handen, hoor.’

Gladys: ‘Ik werk op een kinderdagverblijf en er zijn moeders die naast de dagen waarop ze werken nog een dag opvang willen voor hun kinderen. Ik kan me dat wel voorstellen, je wilt soms ook weleens wat tijd voor jezelf.’

Gerda: ‘Ik kan me daar helemaal niks bij voorstellen! Je hebt toch geen kind genomen om het bij de opvang te

dumpen om zelf lekker te gaan shoppen op Zuidplein of om met een vriendin koffie te leuten en over de buurvrouw te roddelen? Of wel, soms? Dat gaat compleet tegen mijn natuur in.’

Habiba: ‘Bij mij ook. Voor kinderen is het beter om thuis bij hun moeder te zijn.’

Leonda: ‘Maar niet iedereen heeft die keuze. En daarnaast vind ik dat je er pas over kunt oordelen als je kind op de opvang zit.’

Gladys: ‘Dat vind ik ook. Het is geen dumpplek, maar een plek waar kinderen het naar hun zin hebben. Bovendien: je bent ook nog een vrouw. En soms ben je zelf effe aan de beurt, want je bent altijd maar aan het sloven. Je kunt een verschrikkelijke moeder worden, doordat je nooit voor jezelf kiest.’

Joyce: ‘Ik heb altijd aanspraak kunnen maken op mijn familie, dat zit in onze cultuur.’

Gerda: ‘Ja, maar er zijn ook meisjes die zwanger raken en dan zeggen: mam, jij mag straks drie dagen per week oppassen. Dan wordt het een verplichting.’

Joyce: ‘In die situatie zit ik ook, noodgedwongen, doordat ik mijn twee kleinzoons in huis heb genomen. Ik doe het met veel liefde, maar soms is het zwaar. Dan zijn ze opstandig en werken ze niet mee. Op het moment ben ik moe. Ik zou zo ontzettend graag eens een weekend weg willen. In een hotel. Alleen. Om op adem te komen.’

(Het valt even stil. Dan worden er van alle kanten armen om Joyce heengeslagen)

Wanneer ben je gelukkig?

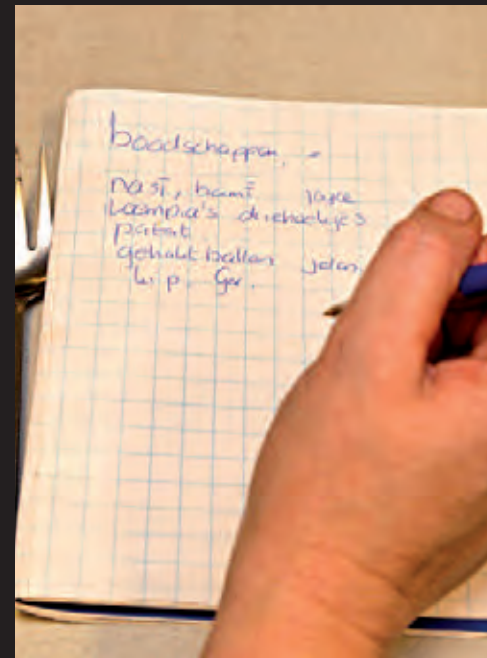
Gerda: ‘Als het buiten donker is en ik met Frans op de bank zit, de kinderen binnen zijn, de kachel aan staat en de deur dicht is. Dan denk ik: zo. Het gezin is bij elkaar.’

Habiba: ‘Dat heb ik precies hetzelfde.’

Jolanda: ‘Als het goed gaat met man, kinderen en vrienden.’

Gerda: ‘Laatst was ik enorm gelukkig toen mijn oudste zoon Nick vertelde dat hij in de Blokker een deltsblauwe soeppan had zien staan die hij voor me wilde kopen, voor ons 23-jarig huwelijk. Dat ‘ie daaraan denkt. Dat is toch geweldig? Twee meter hoog, maar zo’n klein hartje.’ ➤

**‘JE HEBT
TOCH GEEN
KIND GENO-
MEN OM
HET BIJ DE
OPVANG
TE DUMPEN?’**

**‘IK BEN BEST
GELUKKIG
MET WAT IK
HEB. MAAR
SOMS DENK
IK: PFFF, IS
DIT HET
LEVEN?’**

Een goede moeder

In de jaren '30 was je een goede moeder als de kinderen goed gevoed en netjes gekleed waren. Onder invloed van pedagogen als dokter Spock kwam de nadruk in de jaren '50 steeds meer op de kindertel te liggen. Moeder moest de kinderen verantwoord opvoeden, anders kregen ze later psychische problemen. De twaalfdelige *Baedeker voor de huisvrouw* besteedde in 1953 maar liefst twee delen aan de opvoeding van kinderen. Alles kwam aan bod. Onderwerpen als vernielzucht, vriendschap en straffen. Een tikje was toegestaan, een pak slaag niet. Rond 1950 was 98% van de getrouwde vrouwen fulltime huisvrouw, maar nu werkt meer dan de helft van de vrouwen buitenshuis. Ze besteden zo'n 16 uur per week aan betaalde arbeid. Daarnaast nemen ze vanuit het grootste deel van huishouden en opvoeding op zich. Gemiddeld besteden ze daar 28 uur aan, maar nog meer als er jonge kinderen zijn. Voor de vrouwen tussen de 25 en 40 jaar ontstond in het midden van de jaren '80 een nieuw ideaalbeeld: *superwoman*, de vrouw die haar eigen carrière op succesvolle wijze combineert met de opvoeding van haar kinderen. Het ideaal bestaat nog steeds, maar de combinatie van werk en kinderen is in de praktijk niet eenvoudig. Dat blijkt ook uit de gesprekken van de Vrouwen van de Velden. De kinderen zijn belangrijk, vaders zijn soms wel en soms niet aanwezig, opvoeden is voor een groot deel de taak van de vrouwen. Een baan buitenshuis is belangrijk voor de één, maar voor de ander ondenkbaar zolang de kinderen klein zijn. Museum Rotterdam volgt de tendensen in de samenleving met de Vrouwen van de Velden van binnenuit.

Habiba: 'Ik vind het zo knap van je hoe je alles doet.
Je verdient een schouderklopje.'
Gladys: 'Echt? Dank je wel...'

Wat als de vader wegvat?

Joyce: 'Mijn ex kijkt niet naar zijn kinderen en klein-kinderen om, zijn familie des te meer. Zijn moeder en zijn broers zijn heel begaan met hen. Mijn kinderen bellen hun vader nooit, maar hun ooms wel.'
Cheryl: 'Toen mijn ouders uit elkaar gingen, zijn mijn moeder en ik van Suriname naar Nederland gegaan. Hoewel ik eerst een enorm papa's-kindje was, ben ik mijn moeder later steeds beter gaan begrijpen. Zeker nu ik in dezelfde situatie zit als zij. Mijn vader moest van anderen horen dat ik zwanger was. Ik snap wel dat hij dat vervelend vond, hij merkte natuurlijk dat ik niet meer zoveel rekening met hem hield.'

Blader voor het tafelgesprek over het vrijwilligerswerk van de Vrouwen van de Velden door naar pagina 14 en voor het tafelgesprek over budgetteren en andere geldkwesties naar pagina 42.

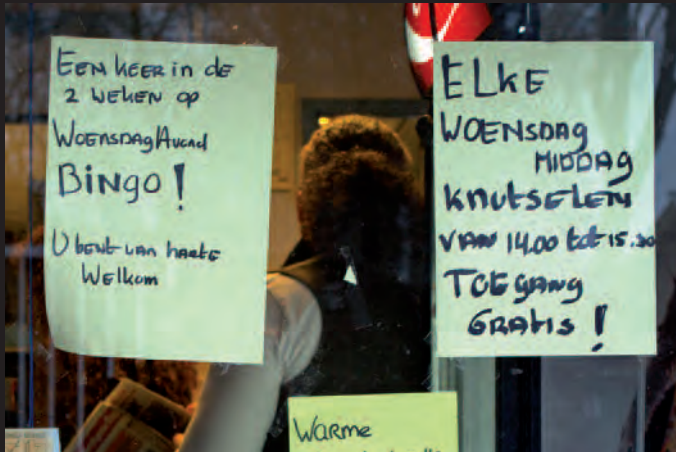
Cheryl: 'Ik ben best gelukkig met wat ik heb. Maar soms denk ik: pfff, is dit het leven? Dan wil je kind niet luisteren en heb je het gevoel dat je overal alleen voor staat.'
Gerda: 'We gaan Cheryl opgeven voor Boer Zoekt Vrouw.'
Cheryl: 'Ach, weet je... we leven in 2010. Er bestaan BAM-moeders, vrouwen die bewust alleen hun kind opvoeden. Misschien hoor ik daar ook wel bij. Ik heb geen man nodig. En zeker niet zoeen die ik steeds moet wijzen op zijn verantwoordelijkheden.'

Wat is minder leuk aan het moederschap?

Gerda: 'Je wordt soms gek worden van dat eeuwige 'Máááám'. Dan zeg ik: je vader zit naast je, hoor. Waarom moet ik altijd alles oplossen?'
Cheryl: 'Je bent een soort manusje van alles. Je bent niet alleen moeder, je bent ook huisvrouw, sommige van ons werken, je bent organisator, schoonmaakster, boekhoudster, politieagente, cateraar, kapster...'
Gerda (zingt): 'I'm every woman, it's all in meeee.'
Habiba: 'Je zorgt dat het huis er gezellig uit ziet...'
Gerda: 'En je bent ook nog weleens een minnares.'
(Iedereen lacht)
Gerda: 'Wat soms moeilijk is, is de angst om te verliezen waar je zo van houdt. Ik zeg altijd tegen de jongens: laat me weten waar je bent, anders zit ik in de rats.'
Leonda: 'Dat heb ik ook. Als ik sirenes hoor, krijg ik letterlijk buikkrampen en ga ik iedereen opbellen.'
Jolanda: 'Steven belt zelf als hij buiten is en er een ambulance voorbij rijdt: er is niks, hoor, mam.'
Gerda: 'Het heeft ook met de tijd te maken dat je je sneller zorgen maakt. Er gebeuren zoveel rare dingen.'
Cheryl: 'Je kunt niemand meer vertrouwen. Geen leraar, geen politieagent, geen buurman. Je blijft op je hoede.'

Hoe belangrijk is de vader in de opvoeding?

Gerda: 'Ik heb het echt getroffen met mijn Frans. Samen zijn we door diepe dalen gegaan. Daar krijg je een betere band van dan door op vakantie te gaan, hoor. Ik vind Frans een geweldige vader. Hij brengt rust in huis, gooit lastige onderwerpen gewoon op tafel, de jongens kunnen overal met hem over praten en het is een echte vent. Je moet niet met hem dolen.'
Cheryl: 'Dan heb je geluk. Je kunt ook een man hebben waarvan je denkt: had je niet lekker op kantoor kunnen blijven? Die voegen weinig toe.'
Gladys: 'Ik heb er bewust voor gekozen om verder te gaan zonder man in huis. Dat is niet altijd makkelijk. Het zou fijn zijn als ik iemand had die me hielp in het huishouden en er voor de kinderen was.'

**‘DE KINDEROPVANG
DWARSBOOMT JE,
FINANCIEEL GEZIEN.
HET ZOU EEN REDEN
KUNNEN ZIJN OM
NIET TE GAAN
WERKEN.’**

Geen bramen, maar kersen

Een blackberry is in het Engels gewoon een braam, die wereldberoemd werd als mobiele telefoon met toetsenbord en internetfunctie. De 'BlackCherry' is de geuzennaam die de Vrouwen van de Velden bedachten voor een goedkopere variant van deze zaktelefoon. Voordeliger dan de 'echte BlackBerry' is het hét hebbeding van de schoolgaande kinderen in de buurt. Mét prepaidkaart, anders rijzen de kosten de pan uit. Enige nadeel is dat je niet kunt 'Pingen' op dit gadget.

Een kwart van de kinderen tussen 6 en 8 jaar heeft anno 2011 een eigen mobieltje.

BlackCherry smartphone via T-Mobile, vanaf € 25,00

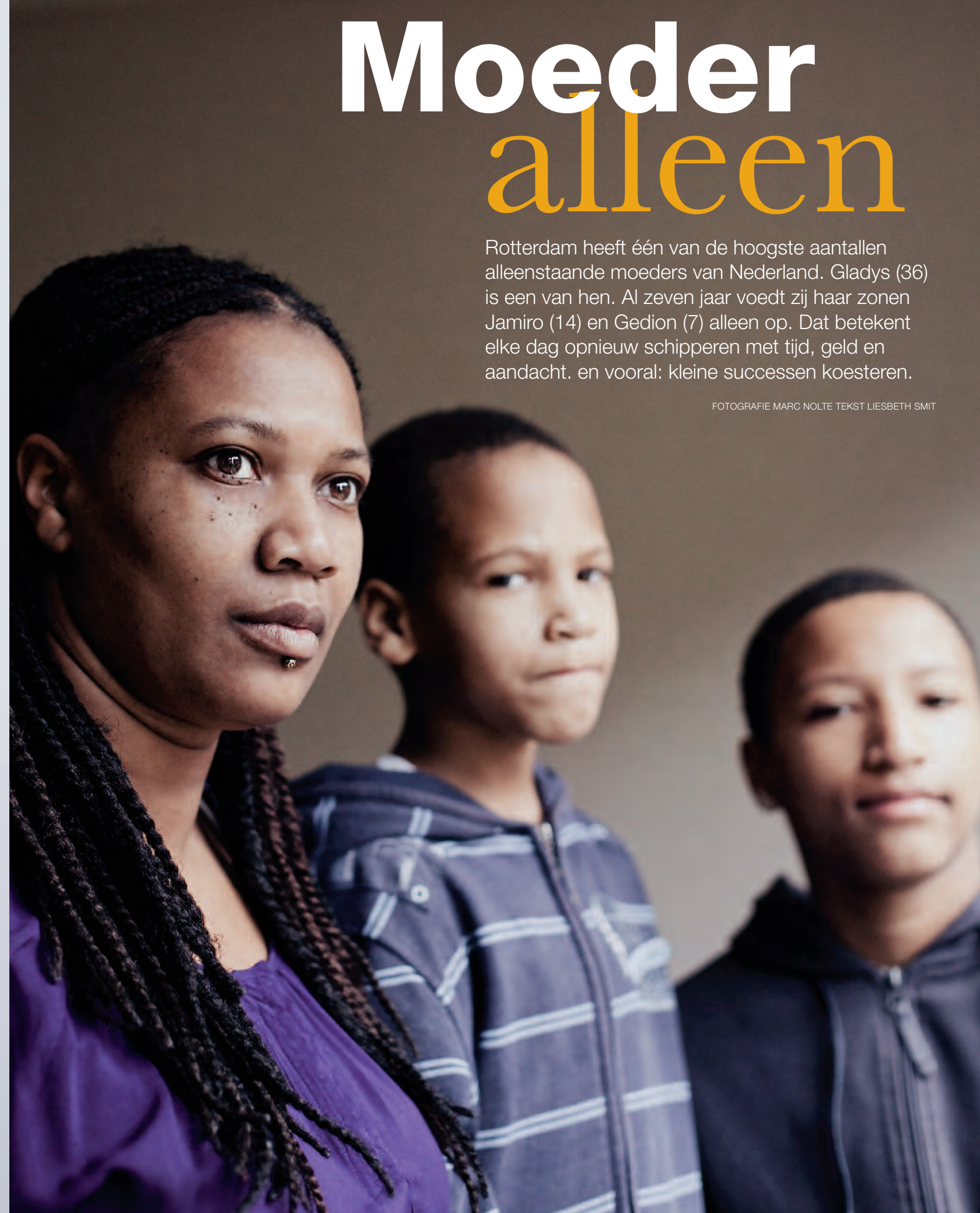
**museum
ROTTERDAM**

FOTOGRAFIE PEPJUN LUTGERINK PRODUCTIE EN STYLING ELSELINE HOKKE TEKST KARIN KUIJPERS

Moeder alleen

Rotterdam heeft één van de hoogste aantallen alleenstaande moeders van Nederland. Gladys (36) is een van hen. Al zeven jaar voedt zij haar zonen Jamiro (14) en Gedion (7) alleen op. Dat betekent elke dag opnieuw schipperen met tijd, geld en aandacht. en vooral: kleine successen koesteren.

FOTOGRAFIE MARC NOLTE TEKST LIESBETH SMIT

‘Als kind dacht ik nooit aan moeder worden. Ik droomde ervan om als stewardess de wereld over te vliegen. Nu ben ik bijna vierentwintig uur per dag bezig met kinderen: ik werk vier dagen per week op een kinderdagverblijf en als ik uit mijn werk kom ben ik er voor mijn zoons. Dat ik de hele dag zou zorgen en verzorgen had ik vroeger niet gedacht. Het is gewoon zo gelopen.’

MEISJE

‘Ik ben het middelste kind uit een rustig Surinaams gezin. In 1979 kwam ik met mijn broer vanuit Paramaribo naar Capelle aan den IJssel. In Suriname noemde ik mijn grootouders pa en ma, want mijn ouders waren een paar

om te wandelen of te relaxen. Ik moest meteen naar huis, de rijst opzetten. Dat deed ik, want ik was lange tijd heel braaf. Op mijn zestiende ging ik voor het eerst alleen naar de stad, de West-Kruiskade, om boodschappen te doen. Als ik terugkijk, wil ik wel eens dat ik minder schijterig was geweest in die tijd, en meer lol had durven maken. Misschien had ik dan andere keuzes gemaakt, omdat ik al meer had gezien.’

VERLIEFD

‘De vader van mijn zoons was de liefde van mijn leven, ik ben na hem nooit meer zo gek van iemand geweest. Twintig was ik, en we leerden elkaar kennen op een informa-

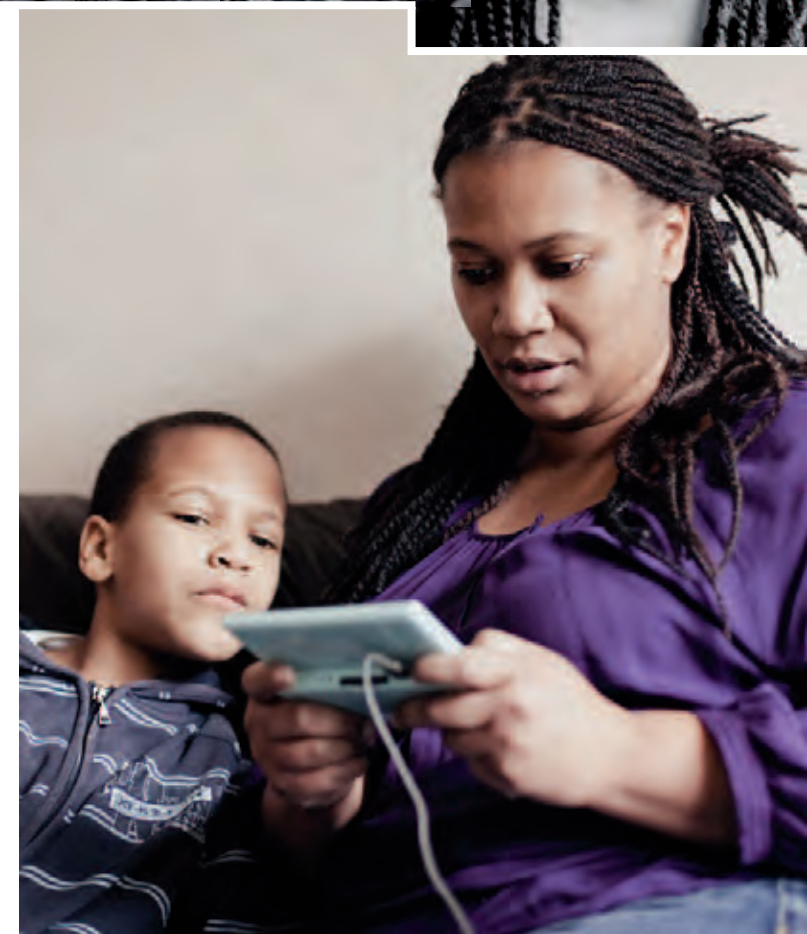
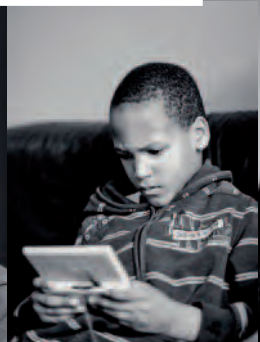
was, en is bij me weg gegaan. Over die periode wil ik niets zeggen, behalve dat mijn verdriet groot was. Het heeft veel tijd gekost om hem los te laten. Mijn zoons hebben de afgelopen jaren wel het een en ander gezien thuis, maar ik praat altijd positief over hun vader en ze mogen altijd naar hem toe als ze dat willen. Voor mezelf heb ik sinds een jaar het contact met hem verbroken. Praktisch maakte het niet uit, want ik deed al jaren alles alleen: werken, opvang regelen, koken, opvoeden, naar ouderavonden, geld beheren en het huishouden. Sinds ik de keuze heb gemaakt met hem te breken, is mijn leven rustiger.’

SLEUTELKIND

‘Ik ben nu al zeven jaar een alleenstaande moeder en ik kan me niet voorstellen dat vrouwen bewust alleen een kind krijgen. Ik weet nog hoe ik in het begin over straat ging: met mijn baby in de kinderwagen, mijn andere zoontje ernaast en dan nog al die boodschappen... Dat gevoel vergeet ik nooit meer. Ik kwam handen en ogen te kort. Als ik thuiskwam zette ik die kleine in het halletje van de flat, zodat ik hem nog wel kon horen, en bracht ik snel de boodschappen naar boven en de wagen naar de kelder. Ik ben heel vaak heel moe geweest in die begintijd. Ik klaag niet en om hulp vraag ik ook niet snel, maar eigenlijk ben ik nog steeds moe. Ook nu de kinderen groter zijn, lijkt het me gewoon zo heerlijk om eens thuis te komen en er al gekookt is! Nu haal ik uit mijn werk Gedion op van de dagopvang en ga ik meteen de keuken in. Vaak kan ik pas om half acht voor het eerst eens even zitten. Ook de zorgen draag ik alleen. Ik moet mijn zoons bijvoorbeeld seksuele voorlichting geven, maar ik weet niet hoe ik dat moet aanpakken. Een jongen heeft daar een vaderfiguur voor nodig, niet een moeder die aankomt met een of ander boekje uit de bieb. Intussen ben ik wel bang dat ik al te laat ben, of andere fouten maak die ik niet eens doorheb. Jamiro kreeg een tijd veel straf en was rumoerig op school. Toen ik dat merkte heb ik via de school maatschappelijk werk ingeschakeld. Ik grijp alle hulp aan die ik kan krijgen, maar ik wil mensen niet tot last zijn. Ik betaal liever zes euro per week overblijfgeld dan dat ik het gevoel krijg dat iemand eigenlijk niet echt voor mijn kind wil zorgen. Natuurlijk voel ik me wel eens schuldig als ik naar mijn werk ga. Gedion is soms lastig »

jaar eerder al naar Nederland gegaan. Toen het gezin weer compleet was, werkten mijn ouders allebei fulltime, dus ik zag ze weinig. In Surinaamse families liggen familiebanden soms anders dan in Nederlandse gezinnen, maar ik heb nooit gemerkt dat er een typisch Creoolse rolverdeling was bij ons thuis. Hoewel: mijn vader bemoeide zich niet met onze opvoeding, hij wilde geen kwaai pier zijn en vond kinderen een vrouwenzaak. Daardoor lag de zorg voor mij en mijn broer en zus vooral bij mijn moeder. Zij is een heel sterke vrouw en regelt alles zelf, dat doet ze nog steeds. Die zelfstandigheid vond ze voor haar dochters ook heel belangrijk, ze benadrukte altijd dat we later een eigen huis en een eigen baan moesten hebben. Waarom? Als je als vrouw niks hebt, krijgt je man alle macht. Daarom was ze ook heel streng als het om jongens en seks ging. Op de middelbare school mochten mijn vriendinnen na de les naar winkelcentrum De Oosterhof

tiedag van de studie kinderverzorging die ik deed. Ik was meteen verliefd, verloren en verdwaald. Het was zo romantisch en leuk! Waar hij was, was ik. Ik heb geen spijt van die tijd, maar ik heb wel dingen laten vallen voor hem. Ik verslonsde mijn opleiding, belde mijn stage af en zat de hele dag op zolder met hem. Binnen een paar maanden was ik zwanger. Hij wilde graag een kind, dus heb ik mijn pilstrip afgemaakt en dat was dat. Ik was heel blij met mijn zwangerschap, maar ook bang voor de reactie van mijn ouders. Vooral mijn moeder was echt niet blij. Ze was altijd zo streng en duidelijk geweest en nu kwam alles waar ze bang voor was toch uit. Maar ik was gelukkig, en na een tijd pakte ik mijn oude leven weer een beetje op en maakte ik mijn studie af. De relatie met de vader van mijn zoons heeft uiteindelijk acht jaar geduurd. Het ging niet altijd goed. Hij ontmoette een andere vrouw toen onze tweede zoon Gedion vier maanden

omdat hij bij mij wil blijven. Ik ken dat gedrag nog van mezelf: als kind liep ik ook als een hondje achter mijn moeder aan als ze ging werken. Mijn broer en ik waren ook 'sleutelkindjes', wij oefenden thuis met een sleutel en het slot zodat we zelfstandig het huis in en uit konden als mijn ouders werkten. Bij mijn kinderen is het niet anders. Ik begin eerder met werken dan de school van Gedion. Als ik 's ochtends wegga, gaat hij op de bank tv kijken. Ik hang zijn schooltas aan de deur als ik vertrek en bel om kwart over acht vanaf mijn werk. Dan zeg ik: de grote wijzer staat op de helft, je kunt naar school. En dan gaat hij, alleen. Natuurlijk zou ik het liefst met hem meelopen. Maar zoals nu gaat het ook. Als alleenstaande moeder met een baan voed je je kinderen heel snel zelfstandig op. Je moet wel.'

TROTS

'Het klinkt het misschien vreemd, maar er zitten ook goede kanten aan mijn situatie. Ik ben bijvoorbeeld min-

der onzeker dan een paar jaar geleden. Via een gezinscoach heb ik laatst een cursus gevolgd om voor mezelf op te leren komen. Daardoor kan ik beter nee zeggen, ook tegen mijn ex. En toen ik in oktober 2007 eindelijk mijn huis in de Velden kreeg was ik zo trots, dat vergeet ik nooit meer. Ik ben door weer en wind op mijn fiets gestapt om bij de Kwantum behang en verf te halen en heb alle meubels in mijn huis zelf in elkaar gezet. Mijn dierbaarste momenten zijn nog steeds de momenten waarop ik met mijn kinderen tevreden op de bank televisie zit te kijken. Ze zijn wel happy, geloof ik, maar die momenten koester ik toch. Lekker met zijn drietjes. Mijn kinderen weten allebei dat ik ze niet alles kan geven, maar ik doe mijn best. Ik kan de BlackBerry die Jamiro wil niet meten betalen, maar hij rookt niet. Dat soort kleine successen tellen echt, dat heb ik wel geleerd. Het valt mij op dat mensen heel snel hun mening klaar hebben over vrouwen die hun kinderen alleen opvoeden. Wat afwijkt van het standaardplaatje wordt al snel slecht gevonden voor het

kind, en als je hardop je problemen of zorgen benoemt, ben je al snel een slechte moeder. Maar heb ik veel keus? Ik heb, naast mijn moeder en zusje, niemand om me heen die de zorg voor mijn kinderen op zich wil of kan nemen en zal het moeten doen met hoe het is. Dat geschipper met tijd en geld is niet ideaal maar ik moet nu eenmaal werken om alles te kunnen betalen. En van thuiszitten met een uitkering zou ik gek worden.'

GLADYS

'Mensen verwachten het misschien niet van me, maar ik droom van een nieuwe man om leuke dingen mee te doen. Alles in mijn leven is standaard en gaat volgens vaste patronen. Ik moet al jaren aan heel veel dingen tegelijk denken en heb eigenlijk nooit rust. Dat is niet erg, dat is hoe mijn leven is. Maar de laatste tijd denk ik wel eens: ik ben ook Gladys en niet alleen verzorgster, of hoofd van een gezin. Daarom zijn mijn woensdagochtenden, die ik doorbreng met de Vrouwen van de Velden, heilig. Die ochtenden kan ik praten, delen, lachen, andere problemen horen en even aan andere dingen denken. Ik ben moeder alleen, en daar ben ik heel erg trots op. Maar ik blijf ook een vrouw. Soms vergeet ik dat zelf bijna.'

Alleenstaand moederschap in cijfers

In Nederland heeft een op de tien baby's een alleenstaande moeder. Negen van de tien kinderen worden geboren bij een samenwonend paar. Vooral het eerstgeboren kind wordt meestal buiten het huwelijk geboren. Bij een tweede kind is de moeder vaker wel gehuwd. De meeste alleenstaande moeders wonen in Rotterdam, Amsterdam en Almere. In die steden wonen relatief veel mensen van Antilliaanse, Arubaanse en/of Surinaamse herkomst en eenoudergezinnen komen vaker voor bij deze bevolkingsgroepen. In de provincies Zeeland, Overijssel en Gelderland wonen de meeste gehuwde moeders. (Bron: CBS 2010)

Alleenstaande moeders

Aleenstaand moederschap van een ongetrouwde vrouw was in Nederland tot de jaren '70 niet sociaal geaccepteerd. Meisjes en vrouwen die in die tijd ongehuwd (en dus ongewenst) zwanger werden en niet voor het kind konden zorgen, stonden hun pasgeborene meestal af voor adoptie. Abortus werd pas na 1984 een legale oplossing. Eind jaren '60 verminderde het aantal ongewenste zwangerschappen door pilgebruik. In die periode veranderde ook de maatschappelijke opvatting over seksualiteit en huwelijk. Na de invoering van de Bijstandswet (vanaf 1965) werd het voor alleenstaande moeders makkelijker om hun kind alleen op te voeden. In 1977 kwam de term BOM (Bewust Ongehuwde Moeder) in gebruik, naar de gelijknamige organisatie die vrouwen ondersteunt met informatie en uitwisseling van ervaringen.

Ongehuwd moederschap wordt nu weliswaar geaccepteerd, maar ideaal blijft om een kind samen op te voeden. Voor vrouwen met een Antilliaanse of Surinaamse achtergrond kan dit anders zijn. Voor hen speelt het netwerk van familie en vriendinnen een grote rol in de opvoeding. Wonen de Antilliaanse vrouwen echter in Nederland, dan blijkt zo'n netwerk minder aanwezig en valt het hen zwaarder om alleenstaand moeder te zijn. Voor de alleenstaande moeders van de Velden vormen de Vrouwen van de Velden een netwerk waarop ze terug kunnen vallen.

100% puur natuur

Je bent fan of je bent het niet. Een middenweg is er niet als het om Uggs gaat. Afkomstig uit Australië verwarmde dit schoeisel van schapenvacht de voeten van piloten in de Eerste Wereldoorlog. Mode werden ze toen Oprah Winfrey deze bonten laarzen 10 jaar geleden tot haar favorieten uitriep. De ‘echte’ zijn een rib uit je lijf, maar voor miljoenen Nederlanders intussen de investering waard. Want nepperds, daar ga je scheef van lopen. Ze zijn warm, lopen lekker en vormen een symbool voor goede smaak. Dat is de trip naar de outlet waard.

Tip: In de Verenigde Staten zijn Uggs 40 % goedkoper.

Uggs, vanaf € 160,00

museum
ROTTERDAM

FOTOGRAFIE PEPUN LUTGERINK PRODUCTIE EN STYLING ELSELINE HOKKE TEKST KARIN KUIJPERS

‘WIJ WILLEN ONS VOETBALVELD TERUG!’

Dat riepen de kinderen op Speeltuin Jeugdveld constant. Tja... daar zat ik dan, als vrouw van een voetbalgekke man en twee minstens zo voetbalgekke zoons, heftig ja te knikken. Er wás een voetbalveld, maar die is later omgebouwd tot schooltuin. Met een bal kun je er geen kant meer op. ‘Ik begrijp het als geen ander,’ zei ik dus tegen de kinderen. Bij mij thuis is het wel anders. Daar is de bal altijd rond en draaien de zondagen om Feyenoord. Mijn gedachten dwaalden af naar Burgemeester Aboutaleb, die in de ogen van mijn jongens nooit had moeten bestaan dat de bekerfinale van Feyenoord-Ajax in twee keer werd gespeeld. Dat is bij mij thuis nog steeds een zere plek. ‘Zal ik onze burgervader mailen?’ schoot er door mijn gedachten, ‘om te vragen of het voetbalveld weer in ere kan worden hersteld?’

Thuis, onder het eten, had ik het erover met mijn jongens. ‘Mam, denk je dat hij antwoord geeft?’ vroeg mijn oudste zoon. ‘Waarom niet?!’, riep ik nijdig. Alsof iemand mij zomaar voorbij zou kunnen lopen en de wens van kinderen op de grote hoop zou gooien? Die gedachte maakte mij alleen maar strijdbaarder. Wat dachten ze allemaal wel niet! ‘Jullie wassen af,’ riep ik. ‘Ik ga Burgemeester Aboutaleb mailen.’ Er moest immers wat gebeuren. We zijn toch niet voor niets Rotterdammers? Geen woorden maar daden! ‘Mam,’ kwam er nog lachend uit de keuken, ‘Vergeet je er niet bij te zetten dat de Burgemeester de bekerfinale in één keer had laten moeten spelen?’

Daar ging ‘ie
Dag meneer Aboutaleb,

Mijn brief aan u is niet zakelijk, met allerlei dure woorden, want ik ben maar een gewone huis-tuin-en-keuken moeder, dus ik schrijf het in mijn eigen bewoording. Ik woon al 16 jaar naast de Speeltuin en vroeger was er een voetbalveldje.....

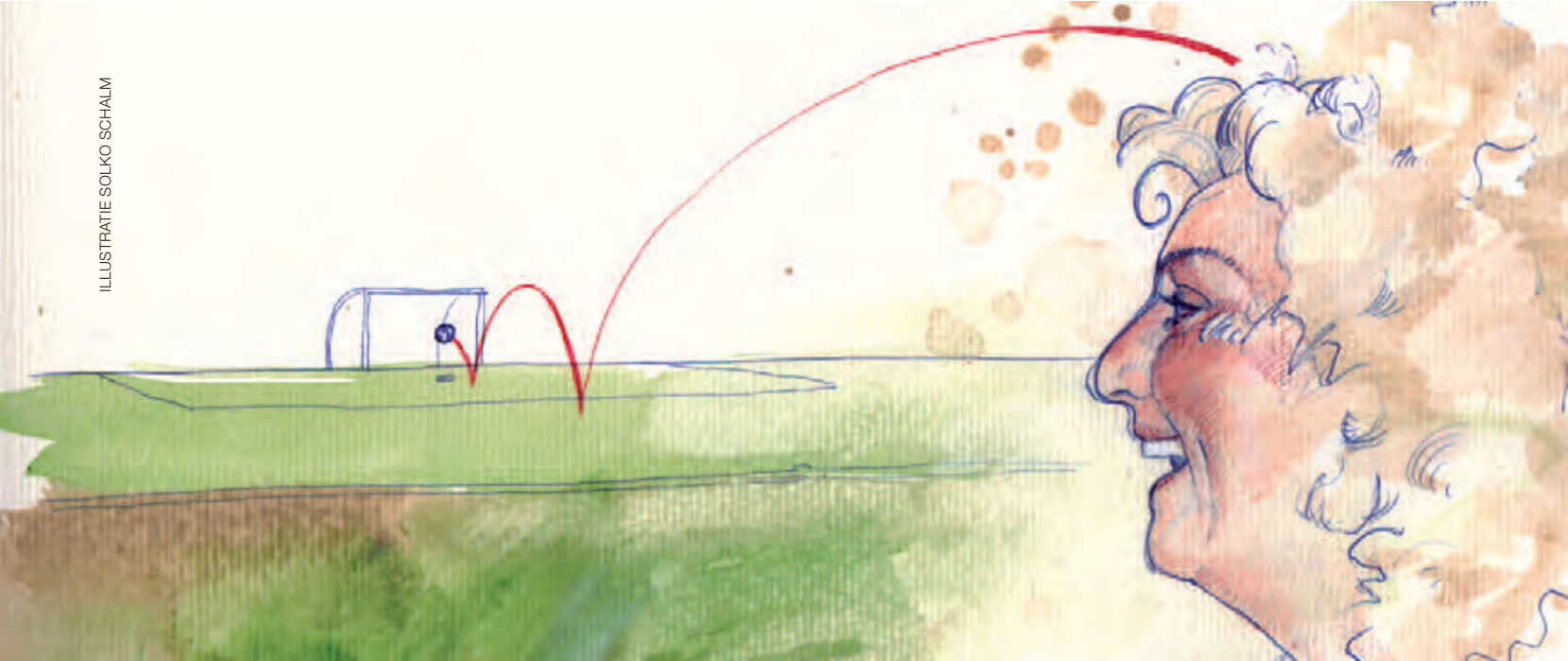
Ik kreeg al snel een lezersbevestiging. En op een dag ging de telefoon. De wethouder wilde naar de speeltuin komen, om het met eigen ogen te zien. ‘Wat super!’ riep ik spontaan. Ik kreeg er rode konen van. Op 3 november kwam Wethouder Alexandra van Huffelen ons bezoeken op de Speeltuin. Afijn, ik was opgetut en afgestoft en er helemaal klaar voor. Maar wat vond ik het spannend, zeg. Ze kwam aan op de fiets. Een echte wethouder, vond ik. Ze was echt in style gekleed. En wat belangrijker was, ze was superaardig. Ook Woningstichting Vestia en de Deelgemeente waren vertegenwoordigd. Ik legde de wethouder uit dat ik zo graag een veldje wil waar de kinderen een balletje kunnen trappen en een nachtje kunnen logeren in tentjes. Een soort Camping Jeugdveld, waar de kinderen die nooit op vakantie kunnen, ook het vakantiegevoel kunnen beleven. Het volgende kwam eruit: Vestia gaat het gebouw opknappen en de Deelgemeente gaat zorgen voor een sportveld. Ik beloofde onze wethouder dat ik haar op de hoogte zou houden en contact met haar zou opnemen als dat nodig was. Reken er maar op dat ik dat doet!

Vestia en de Deelgemeente hebben beloofd dat het in het voorjaar klaar is. Ik hoop het van harte. Als het echte Rotterdammers zijn, moet het lukken toch?

Hand in hand, geen woorden maar daden.

Roodwitte groetjes,
Gerda

Gerda is getrouwd en moeder van twee zoons. Op woensdagmiddag begeleidt ze als vrijwilliger de knutselclub bij Speeltuin Jeugdveld, in de Velden. Gerda is tevens bestuurslid van de speeltuin.

FOTOGRAFIE SANNE DONDEERS

**museum
ROTTERDAM**

In de keuken

De tijd die mensen aan koken besteden, neemt steeds verder af. In 1934 stonden vrouwen gemiddeld tweeënhalf uur per dag in de keuken voor de warme maaltijd, rond 1955 was dat een uur en in de jaren '80 nog maar een half uur. Die tijdswinst was vooral te danken aan nieuwe huishoudelijke apparaten, zoals geiser, gasfornuis, oven, koelkast en elektrische mixer. In de laatste twintig jaar hebben magnetron- en kant-en-klaarmaaltijden de kooktijd verder verkort tot gemiddeld zo'n tien tot vijftien minuten nu.

Door de week mag dan tegenwoordig weinig worden gekookt, bij speciale gelegenheden wordt vaak alles uit de kast gehaald. En bij een verjaardag wil je kind het liefst een zelfgebakken taart. Maar hoe doe je dat? Soms biedt vrouwenliteratuur uitkomst. In *Hoe krijgt ze het voor elkaar* geeft Allison Pearson het recept voor een 'zelfgebakken' appeltaart: pak een deegroller, plet daarmee voorzichtig een gekochte appeltaart en strooi er dan wat poedersuiker over. In de Velden laat Joyce zien dat het anders kan. Met veel vakmanschap maakt zij taarten op maat. Van veel keukengerei dat ze gebruikt, is de oude variant in de collectie van Museum Rotterdam aanwezig.

DE TAARTEN VAN JOYCE

TIEN TAARTEN PER WEEK BAKKEN? JOYCE DRAAIT HAAR HAND ER NIET VOOR OM. HAAR ANTILLIAANSE CAKES ZIJN TOT VER BUITEN DE VELDEN BEFAAMD. MISSIE VAN VANDAAG: EEN DISCOTAART VOOR BUURMEISJE JADA, DIE HAAR 9E VERJAARDAG VIERT.

8.00 uur Dochter Lisa (21) wordt door haar vriend afgezet bij haar moeder. Wanneer Joyce boodschappen doet, past zij op Shuthurley (10) en Raychyanthurley (8), die bij hun oma wonen.

8.30 uur Terwijl Joyce haar gezicht poedert om naar de winkel te gaan, komt Shuthurley naar beneden in badjas. 'Waar ga je?' wil hij weten.

8.40 uur Vriendin en overbuurvrouw Habiba belt aan. Ze heeft boodschappen bij zich die ze voor Joyce gedaan heeft. Zeven pakjes Blue Band margarine en zes

treetjes Fruit Shoot. Alles was in de aanbieding.

9.00 uur Terwijl Lisa, Shuthurley (Shutty) en Raychyanthurley (Shanty) boven televisie kijken, gaat Joyce boodschappen doen. Omdat ze veel pijn aan haar rug heeft, is de auto onmisbaar. 'Ga je weer cake bakken?' vraagt de cassière bij Albert Heijn, als er vier pakken cakemeel over de scanner schuiven.

9.40 uur Ook bij Planet Cake wordt Joyce herkend. Ze is vaste klant. Ditmaal komt ze een foto van de jarige uitprinten op suiker. Lisa heeft de foto via e-mail verstuurd.

‘ER MOET VEEL LIEFDE IN DIE TAART!’

10.02 uur Bakpapier, vanille aroma, amandel aroma en bakboter worden gehaald bij Wah May Mini Market, de Chinese winkel met veel Antilliaanse producten. Op de terugweg belt Shuthurley, of hij snoep mag. ‘Ik ben bijna thuis!’ lacht Joyce.

10.15 uur ‘Wie wil er nog iets eten?’ vraagt Joyce. ‘Dan moet je het nu zeggen. Want als ik taart maak, heb ik geen tijd meer voor jullie.’

10.22 uur Het beslag wordt gemaakt volgens een vast ritueel. Mixen doet Joyce zittend. Af en toe kijkt ze op haar horloge, de 10 minuten komen heel precies.

11.30 uur De taart gaat in de oven. Van het beslag dat over is, maakt Joyce een cake voor de buurvrouw. Dan heeft ze anderhalf uur de tijd voor andere dingen: aanrecht opruimen, MSN-nen met haar ex-collega’s uit Curaçao, dweilen.

13.16 uur Afkoelen.

13.20 uur Dan is het tijd voor het maken van de topping in verschillende kleuren.

14.00 uur Joyce zet de taart op een draaischaal, zodat ze er van alle kanten bij kan. Nu komt het leukste deel: de versiering. Ze brengt hem aan met behulp van een spuitzak en verschillende spuitmondjes. ‘Altijd opletten dat je de lucht eruit knijpt, anders mengen de kleuren al in de zak en wordt het een rommeltje.’

14.15 uur De discodipper maakt het af. Tenslotte brengt Joyce versierpapier aan rondom de taart.

14.58 uur Met het beslag dat over was, heeft Joyce een extra taart gemaakt. Buurvrouw Jolanda en haar man Ed krijgen een stuk.

16.15 uur Shuthurley en Raychyanthurley zijn ook uitgenodigd voor het verjaardagsfeestje. Ze trekken hun netste kleren aan en doen gel in hun haar.

17.00 uur De moeder van Jada komt de taart bij Joyce ophalen.

Recept voor een grote witte cake

Nodig: grote beslagkom, cakevorm van 30 x 50 cm, mixer, Waxtex bakpapier

Voor het beslag:	4 kleuren Colorantes Food Colors
20 eieren	1 suikerplaat met print
2 pakjes Blue Band margarine	
2 pakken witte basterdsuiker	Voor de topping:
2 pakjes vanillesuiker	250 gram roomboter, op
2 pakken cakemeel	kamertemperatuur
1,5 pakje Baking Powder	3 eetlepels amandel aroma
4 theelepels vanille aroma	1,5 bus poedersuiker
4 eetlepels amandel aroma	3 kleuren Colorantes Food Colors

Vet de bakvorm in en verwarm de oven voor op 200 graden. Breek de eieren in een kom. Schep de pakjes margarine leeg in de grote beslagkom, samen met de basterdsuiker en de vanillesuiker. Tien minuten goed mixen. Schenk een beetje eiwit bij het mengsel om het beslag soepel te krijgen. Doe het vanille aroma erbij en blijf kloppen. Al mixend voeg je de eieren toe, een voor een. Tenslotte mix je het cakemeel met de Baking Powder door het beslag. Schenk de helft van het beslag in de cakevorm. Sprenkel met Food Colors (merk Bahia) gekleurde stippels op het beslag. Draai er met je vork een mooi marmereffect in. Stort vervolgens de tweede helft van het beslag op de eerste helft en zet de taart in de oven. Na 1,5 uur mag de taart eruit en moet hij nog een uur afkoelen.

Dan is het tijd voor de topping. Mix de roomboter glad en voeg drie eetlepels amandelaroma toe. Voeg, al roerend, de poedersuiker toe. Verdeel de substantie over verschillende bakjes met kleurstof, om diverse kleuren te creëren. Breng deze met een spuitzak aan op de taart.

Leg voorzichtig de suikerfoto op de taart. Maak het af met discodipper. Veeg de overvloedige spikkels met een zacht kwastje van de suikerfoto af. Tot slot breng je versierpapier aan rondom de taart. Hoe doe je dat? Doe een paar vellen versierpapier op elkaar. Vouw in vieren en knip het midden eruit. Maak de zijken voorzichtig los. Vervolgens kun je het papier met een mesje voorzichtig onder de taart schuiven, stukje voor stukje, totdat je helemaal rond bent.

Blijmakertjes

'Verrassend volledig, verbaasd voordelig'. Rara, waar hoort deze slogan bij? Denk aan damessokken, fotolijstjes, opbergmandjes, ringbanden, walkie talkies en deurstoppers. En nog duizenden andere attributen voor huis, tuin en buurtfeestjes in de Velden sla je goedkoop in bij nonfoodketen Action. In Pendrecht bevindt zich het meest dichtbijzijnde paleis vól hebbedingen die het leven leuker maken. Leonda: 'Spullen van de Action zijn beter van kwaliteit dan die van de Wibra.' Alleen... waar is de bagboy om de tassen te sjouwen? Want eenmaal binnen, koop je altijd meer dan gepland.

Action, Plein 1953 63B, Pendrecht

**museum
ROTTERDAM**

GELD

FOTOGRAFIE PEPIJN LUTGERINK PRODUCTIE EN STYLING ELSELINE HOKKE TEKST KARIN KUIJPERS

GROEPSGESPREK

OP TAFEL

GELDZAKEN

BIJ DE EEN KOMEN ER TWEE INKOMENS BINNEN, DE ANDER LEEFT MET HAAR KINDEREN VAN EEN UITKERING. DE SITUATIES VAN DE VROUWEN VAN DE VELDEN ZIJN DIVERS, MAAR ZE ZIJN ALLEMAAL GEWEND OM OP DE KLEINTJES TE LETTEN. ZEVEN VROUWEN OVER GELD.

Wie beheert bij jou thuis het huishoudbudget?

Allen: 'Ik.'

Wat is het eerste dat je betaalt?

Habiba: 'Rekeningen.'

Gladys: 'Rekeningen en eten.'

Voor welke dilemma's sta je als moeder met een beperkt budget?

Gladys: 'Als je kind iets wil wat jij niet kan betalen. Mijn zoon (Jamiro van 14, red.) wilde per se een BlackBerry voor zijn verjaardag. Ik zeg: je mag kiezen. Een BlackBerry of eten. Om uit te leggen dat ik zo'n bedrag niet zomaar heb liggen. Hij helemaal verdrietig en boos. Maar ik zeg: luister, je krijgt er een, als ik het geld bij elkaar heb. Dan is 'ie even tevreden. Je moet ze leren geduld hebben.'

Cheryl: 'Als je bedenkt dat ze met een BlackBerry gratis kunnen Pingen is het zo duur nog niet.'

Joyce: 'Je kunt ook nepperds kopen: de BlackCherry.'

Leonda en Gladys (houden telefoon in de lucht): 'Wij hebben ook de BlackCherry!'

Leonda: 'Het is wel rotzooi, maar ja.'

Gerda: 'Als je geen BlackBerry hebt kun je tegenwoordig zó het museum in als uitstervende soort, maar met een gewone mobiele telefoon ben je toch ook gewoon bereikbaar? Ik snap de noodzaak niet, hoor.'

Leonda: 'Mijn dochter heeft haar BlackBerry van haar vader gekregen voor haar verjaardag. Dat vind ik zwaar overdreven. Waar heeft ze zo'n ding voor nodig? Ze loopt er de hele dag mee rond, je wordt er gek van. Bovendien: ik vind 50 euro voor een verjaardagscadeau meer dan zat.' Cheryl: 'Ik ging laatst met m'n zoon (Damiën van 12, red.) de stad in. Wou 'ie schoenen van 260 euro! Prada's. Kijk, het is niet dat ik ze hem niet wil geven, maar ik vind het zonde van het geld.'

Gladys: 'Je had moeten zeggen: weet je wat je kan krijgen? Een brada.'

Cheryl: 'Nou, ik heb gewoon een paar andere voor hem gekocht, van Johan Cruijff. Je had zijn gezicht moeten zien toen ik daarmee aan kwam. Zúúr!' Toen hij eenmaal wist welke schoenen hij had gekregen, was hij blij.

Gladys: 'Ze zouden al die merken moeten afschaffen en terug moeten naar het schooluniform.'

'AAN EEN SPIJKERBROEK ZOU IK NIET SNEL VEEL GELD UITGEVEN VOOR 40 EURO HEB JE AL EEN HELE LEUKE'

Leonda: 'Dat is een goeie. Dan zie je niet meer dat de een het beter heeft dan de ander. Dan is het klaar met de scheve gezichten en de berovingen.'

Sommigen van jullie dragen wel Uggs. Die zijn gekocht bij de outlet, maar kosten daar nog steeds 125 euro per paar. Dat is niet weinig.

Cheryl: 'Klopt, maar dat vind ik het waard.'

Habiba (heeft Uggs gekocht voor haar dochters): 'Goede schoenen zijn belangrijk voor kinderen.'

Leonda: 'Mee eens. Schoenen zijn nou eenmaal duur.'

Cheryl: 'Je kunt natuurlijk ook wel goedkopere krijgen, maar dan heb je kans dat ze nep zijn of snel kapot gaan.'

Leonda: 'Daar ga je scheef van lopen.'

Cheryl: 'Goedkoop is duurkoop.'

Habiba: 'Aan een spijkerbroek zou ik niet snel veel geld uitgeven. Voor 40 euro heb je al een heel leuke.'

Cheryl: 'Kijk, als ik geen geld heb, bezuinig ik meteen op kleren. Maar als ik een volle zak heb, dan geef ik het uit. Dan denk ik: en nu ben ik aan de beurt. En ik heb een zwak voor schoenen en shirtjes.'

Wat zijn de trucs om geld te besparen?

Gerda: 'Aanbiedingen in de gaten houden. Het is altijd weer dolle pret als de huis-aan-huisbladen op de mat vallen. Tijdens het ontbijt nemen we alle kortingen en acties met elkaar door en kijken we hoe we voor weinig geld ac-

tiviteiten voor de kinderen kunnen organiseren. Voor feestjes kopen we goedkoop in bij Aldi en Lidl en halen we versiering bij de Action. We vragen Opzoomerbonnen aan, die we onderling verdelen om de wijk mee te versieren. Soms vragen we om hulp. Met kerst heeft de slager ons gesponsord met 15 kilo kip voor het kerstdiner.' Joyce: 'Ik hou ook contact met mijn familie in Amsterdam over dingen die hier in de aanbieding zijn en andersom. Als we bij elkaar langskomen wisselen we boodschappen met elkaar uit.'

Leonda: 'Je wordt steeds slimmer. Ik heb net een bon uit de krant geknipt waarmee je goedkoop DVD's met kinderseries kunt bestellen. Kruidvat heeft nu en dan een actie waarbij je voor 12,49 euro een treinkaartje kunt kopen, waarmee je het hele land kunt doorreizen. En ik heb ontdekt dat je steun kunt krijgen als je je kind wilt laten sporten, wanneer je zelf niet zoveel geld hebt om contributie te betalen.'

Gladys: 'Leonda is superslim met die dingen. Bij haar kan je altijd terecht met vragen, bijvoorbeeld als je een bezwaarschrift moet schrijven ofzo. Ze kan goed lullen, ze kent iedereen en heeft zó iets op papier gezet.'

Maakt geld gelukkiger?

Habiba: 'Tuurlijk, een volle zak is mooi, maar een goede gezondheid is belangrijker.'

Gladys: 'Ik zou best een rijke vent willen tegenkomen, die de chronische geldzorgen een beetje weg kon nemen. Maar het gaat me meer om de man dan om het geld. Ik zou graag iemand hebben om dingen mee te delen. Nu ga ik vaak tegelijk met de jongens naar bed, omdat ik het saai vindt om alleen beneden te zitten.'

Gerda: 'Je stelt jezelf weleens de vraag: wat zou ik doen met een miljoen? Ik koop elk jaar een Staatslot. Stel je voor dat je dat geld echt wint. Dat zou ik dan in de buurt steken. In meer voorzieningen en activiteiten voor de kinderen. Ik zou zorgen dat het langverwachte trapveldje bij de Speeltuin er kwam. Snap je nu dat mijn man en kinderen soms zeggen: hé, wij zijn er ook nog!'

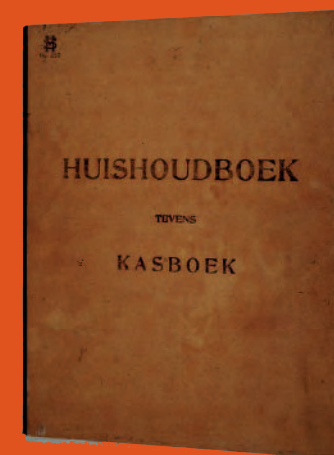
Blader voor het tafelgesprek over het vrijwilligerswerk van De Vrouwen van de Velden door naar pagina 14 en voor het tafelgesprek over moederschap naar pagina 22.

Rondkomen

Vrouwen die moeten rondkomen van een laag inkomen, ontwikkelen daar diverse tactieken voor.

Ze maken gebruik van toeslagregelingen en kopen prijsbewust. Uit sociologisch onderzoek blijkt dat mensen die leven van weinig geld een grotere kans hebben om in een sociaal isolement terecht te komen. Door op te trekken met de Vrouwen van de Velden kunnen de vrouwen die weinig geld hebben zich wapenen tegen een dergelijk isolement. Het delen van ervaringen maakt het makkelijker om te leven van een klein budget. Voor de Vrouwen van de Velden is het een sport om elkaar te wijzen op koopjes, zoals kortingsacties bij kledingwinkels. Ze doen samen boodschappen, nemen aanbiedingen voor elkaar mee en nemen een voorbeeld aan diegene die niet bang is om de deurwaarder te bellen. Ook maken ze gebruik van het netwerk van de groep wanneer ze iets nodig hebben van, bijvoorbeeld, de woningcorporatie.

Meedoen met de Vrouwen van de Velden geeft zelfvertrouwen. Via activiteiten doe je iets leuks voor kinderen die niet op vakantie kunnen. En zo kom je erachter er meer mensen zijn die, net als jij, met minder moeten rondkomen. Voor Museum Rotterdam tonen de Vrouwen van de Velden wat een groep zowel voor een buurt, als voor individuele personen kan betekenen.

Op verzoek van de geïnterviewde is de naam gefingeerd.

LINDSEY WERKT DE ENE WEEK DRIE, DE ANDERE WEEK VIER DAGEN. ZE HEEFT TWEE SCHOOLGAANDE KINDEREN EN WOONT IN EEN SOCIALE HUURWONING IN DE VELDEN. DOORDAT ER MAANDELIJKS MEER UITGAAT DAN ER BINNENKOMT, KWAM ZE BIJ DE KREDIETBANK TERECHT.

Waarom ben je naar de Kredietbank gegaan?

'Ik had allerlei schulden. Ik weet niet meer precies bij welke instanties. Iets met de woningcorporatie en een oud telefoonabonnement. Daarvoor had ik al een forse belastingaanslag moeten betalen, doordat mijn ex jarenlang bij mij stond ingeschreven, maar nooit aangifte bleek te hebben gedaan. Vervolgens moest ik twee jaar lang van € 700,00 per maand leven. Ik had geen grip op mijn financiën. Ik had hier een schuld, daar een schuld, het werd steeds erger. Op een dag werd ik gebeld door een van mijn schuldeisers. Die zei: als je er niet meer uitkomt, kun je naar de stad, naar de Kredietbank. Zij konden me aanmelden, als ik ermee instemde. Dat heb ik gedaan, een jaar geleden. De Kredietbank heeft eerst de schuldeisers benaderd en mijn schulden, zo'n 5000 euro, zijn nu bevroren. Ik betaal nog niet af.'

Hoe ziet je situatie er nu uit?

'Een van mijn schuldeisers houdt maandelijks een bedrag in van mijn salaris. Van de € 1125,00 euro blijft € 824,00 over. Dat bedrag gaat linea recta naar de Kredietbank, die er mijn rekeningen van betaalt. De rest is voor mij. Dat komt neer op € 574,00 per maand. Daar is de schuld nog niet vanaf. Straks, als ik ga afbetalen, wordt mijn te besteden bedrag minder. Van dat geld moet ik nog van alles betalen: internet, het OV-abonnement van zoon, verzekeringen, kinderopvang, beltegoed, boodschappen, kleren.'

Hoe ga je met je geld om?

'Geld is voor mij overleven. Als mijn salaris binnenkomt doe ik boodschappen voor de hele maand. Op de markt koop ik vier kilo kippenpoten voor vijf euro, bij Albert Heijn ga ik op alle kortingen af. Thuis maak ik de kip schoon, snijd ik de groenten klein en verdeel ik alles over zakjes in de diepvries. Brood koop ik per week. Ik ben zuinig op mijn kleren, ik doe er lang mee. De kinderen hebben huiskleding en kleding voor als ze ergens naartoe gaan. Ik heb dat ook: een paar nette broeken en blousjes.' Op is op, zo simpel werkt het bij mij. Sparen kan ik niet en dat zal ik ook nooit kunnen, ook niet als ik meer geld zou verdienen.'

Wanneer verwacht je zelf de touwtjes weer in handen te nemen?

'Als het goed is, ben ik over twee jaar weer in de zwarte cijfers. Daarna moet ik het zelf gaan doen. Mijn moeder zegt dat ik op papier moet bijhouden wat ik uitgeef. Een vriendin maakt envelopjes waarin ze bedragen per week reserveert, dat wil ik ook gaan proberen. Dat ik bij de schuldsanering terecht ben gekomen, daar schaam ik me voor. Maar het is wel beter. Het is de enige manier om er weer bovenop te komen.'

INKOMSTEN rekening Kredietbank per maand

Netto-salaris (na beslaglegging):	€ 824,00
Huurtoeslag:	€ 253,00
Kinderkorting via Belastingdienst:	€ 143,00
Zorgtoeslag:	€ 66,00
Kindgebonden budget:	€ 141,00
Totaal	€ 1427,00

UITGAVEN die de Kredietbank voor Lindsey doet

Huur woning:	€ 524,00
Eneco:	€ 131,00
Zorgverzekering:	€ 96,50
Totaal:	€ 751,50

Verschil inkomsten en uitgaven op rekening Kredietbank:

€ 675,50

Van dit bedrag maakt de Kredietbank € 574,00 aan Lindsey over. De rest wordt bewaard voor niet-maandelijksse betalingen

INKOMSTEN eigen rekening per maand

'Leefgeld' (gestort door de Kredietbank):	€ 574,00
Inkomsten door bijklussen:	€ 49,00
Extra inkomsten:	
'Soms krijg ik wat van mijn moeder'	
Bijdrage ex-vriend (vader van de kinderen):	€ 0,00
Totaal:	€ 623,00

Hier moet Lindsey het van doen

Niet-maandelijksse inkomsten

Kinderbijslag:	€ 515,00 per kwartaal

Niet-maandelijksse uitgaven

Evides:	€ 54,00 per kwartaal
Gemeentebelastingen:	€ 120,00 per jaar
Ouderbijdrage school:	€ 205,00 per jaar

Van de kinderbijslag koopt ze spullen voor de kinderen. 'Geen merkkleding, wel goede schoenen van Nike. Of ik neem ze mee naar de bioscoop, als een van beiden jarig is.' Van wat overblijft, betaalt ze openstaande rekeningen.

UITGAVEN via eigen rekening

Internet + bellen:	€ 45,00
Verzekeringspakket:	€ 23,00
OV-abonnement:	€ 46,15
Kinderopvang:	€ 108,00
Sigaretten:	€ 40,00
Beltegoed:	€ 30,00
Abonnement Kidzclub:	€ 11,00
Boodschappen:	€ 160,00
Kleding voor zichzelf:	€ 50,00
Totaal:	€ 513,15

Over:

€ 109,85

Lindsey: 'Ik weet niet waar het aan opgaat. Ik hou nooit geld over en ik spaar ook niet. Een potje onvoorzien heb ik niet. Als iets kapot gaat, wacht ik tot ik geld heb voor vervanging.'

Feiten en cijfers over armoede

- Rotterdam staat in de top 3 van gemeentes met het hoogste armoede percentage van Nederland; een op de tien huishoudens leeft onder de armoedegrens.
- Zeker een op de vijf eenoudergezinnen leeft onder de armoedegrens. Er is maar een kostwinner in het gezin en die werkt vaak parttime vanwege de zorg voor de kinderen.
- Ruim de helft van de eenoudergezinnen met een laag inkomen geeft aan moeilijk rond te komen. Dit geldt ook voor een kwart van de eenoudergezinnen met een hoger inkomen.
- De armoedegrens ligt tussen € 1360,00 en € 1490,00 (inclusief sociale participatie), gebaseerd op salaris/uitkering en alle niet-budgetgebonden inkomsten. Lindsey's inkomen van € 1297,00 (netto salaris en kinderbijslag) zit daar onder.
- 17% van de huishoudens onder de armoedegrens heeft betalingsachterstanden. Het gaat vooral om achterstallige huur of hypotheek.

(uit: Armoedesignalement 2010, Sociaal en Cultureel Planbureau/Sociaal en Cultureel Bureau voor de Statistiek)

FOTOGRAFIE: VERGANE GLORIE

DE VELDEN

EEN BUURT IN TRANSFORMATIE

NAOORLOGSE BUURTEN ZOALS DE VELDEN WERDEN OOIT GEBOUWD ALS OPLOSSING VOOR DE WONINGNOOD EN ALS PARADIJS VOOR NETTE ARBEIDERS. SINDS DE HERSTRUCTURERING GESTART IS, IN 2007, IS DE BUURT ERG VERANDERD. WINKELS VERDWIJNEN, WONINGEN STAAN LEEG, PANDEN WORDEN DICTGETIMMERD. HIER WONEN DE VROUWEN VAN DE VELDEN.

De rest verhuist naar elders. De meerderheid blijft op Zuid wonen.

T

Tegenwoordig moeten mensen wooncarrière kunnen maken in hun eigen wijk. Daarvoor is een divers woningaanbod nodig. De Velden kenmerkt zich juist door monotone bouw met sociale huurwoningen. Daarom startte de gemeente in 2007 een grote herstructurering. Al een paar jaar heeft Museum Rotterdam contact met bewoners uit verschillende wijken. Zij vertellen over de invloed die de herstructurering op hun dagelijks leven heeft. Hun omgeving verandert in snel tempo. Veel panden staan leeg of worden bewoond door tijdelijke bewoners, die meestal minder binding hebben met de buurt. Hierdoor gaat de sociale cohesie achteruit.

De afgelopen decennia is er aandacht gekomen voor de sociale problematiek van stadsvernieuwingsgebieden. Woningcorporaties en deelgemeentes investeren in leefbaarheid. Zo steunt woningcorporatie Vestia de Vrouwen van de Velden bij hun activiteiten, omdat die de sociale contacten tussen bewoners versterken. Voor Museum Rotterdam zijn de Vrouwen van de Velden een voorbeeld van wat herstructurering op buurtniveau teweeg brengt.

De noordelijke Velden, tussen de Slinge en het Hijkerveld, is herstructureringsgebied. Van de 500 woningen, allemaal eigendom van Vestia, moet tweederde deel plaatsmaken voor nieuwbouw. De overige worden gerenoveerd. Huurders moeten verhuizen, waarin ze begeleid worden door Vestia. Sommigen grijpen de kans aan om wooncarrière te maken en verhuizen naar een betere woning in een andere buurt. Ze krijgen een verhuispremie van ruim 5000 euro mee.

Er zijn ook bewoners die verhuizen naar nieuwbouw of renovatie in de eigen buurt. Zoals Habiba en haar gezin. Zij maken het hele herstructureringsproces mee, wat jaren duurt. Habiba wapent zich tegen de veranderingen door op te trekken met de Vrouwen van de Velden. Een aantal van hen heeft al een gedwongen uitverhuizing meemaakt en steunt haar daar nu bij.

Tijdelijke huurders vullen de lege woningen worden op. Zij hebben een lage huurprijs, maar geen recht op de verhuispremie en hun contract kan binnen enkele maanden worden opgezegd. Sommige tijdelijke huurders stromen na de uitverhuizing door naar een reguliere woning. Anderen, de zogenaamde sloopnomaden, trekken door naar de volgende goedkope sloopwoning.

De Vrouwen van de Velden spelen een actieve rol tijdens de transformatie van de buurt. Zo is Jolanda, die al 18 jaar in de Velden woont, aangesteld als coördinator van Speeltuin Jeugdveld, het enige overgebleven buurtcentrum. Doordat de Vrouwen van de Velden er hun activiteiten organiseren, blazen ze de speeltuin nieuw leven in. Jolanda: 'De renovatie was hard nodig: de buurt was verloederd.'

De ervaringen van Jolanda en de andere vrouwen van de Velden worden door Museum Rotterdam vastgelegd voor toekomstige generaties.

Van alle inwoners in de noordelijke Velden is 72% van niet-westerse afkomst, ten opzichte van 37% in heel Rotterdam.

In de noordelijke Velden wonen veel kinderen. 0-14 jarigen maken 25,1% van de bevolking uit. In Rotterdam is dat 16,5

In de noordelijke Velden ligt het percentage kinderen dat opgroeit in een eenoudergezin (61,6%) veel hoger dan in de

rest van Rotterdam (34,3%). De gemiddelde huurprijs van een woning in de noordelijke Velden is nu € 370,00 per maand.

voor gemiddeld 70 m². Bij een woning tot € 652,52 kom je voor huurtoeslag in aanmerking. De gemiddelde huurprijs

van de eerste nieuwbouwwoningen wordt € 613,00 euro. Ook zullen er veel koopwoningen worden gebouwd.

In de noordelijke Velden is de verblijfsduur relatief kort. 28,6% van de hoofdbewoners woont er minder dan een jaar.

(Rotterdam: 13,4%).

Tweederde van de werkzoekenden is vrouw. In Rotterdam is dat de helft.

In de noordelijke Velden is de werkloosheid (18,4%) aanzienlijk hoger dan in de rest van Rotterdam (7,8%).

WEIGERT JE PINPAS DIENST, STAAT DE DEURWAARDER OP DE STOEP OF HEB JE MOT MET DE BELASTINGDIENST? ALS HET OM JURIDISCHE PROBLEMEN OF GELD-VRAAGSTUKKEN GAAT, WEET LEONDA (BIJNA) ALTIJD RAAD. HAAR LEVENSMOTTO: **FIGHT FOR YOUR RIGHT!**

Bijstandsuitkering

Lieve Leonda,

Al tien jaar heb ik een bijstandsuitkering. Nu ben ik in een burencrisis terecht gekomen, dat dreigt uit te lopen op een rechtszaak. Ik heb geen geld voor dure advocaten, maar ik wil wel graag mijn gelijk bevesten. Wat zou jij doen?

Als je wilt of moet procederen, maar geen geld hebt om advocaatkosten te betalen, dan kun je deze (deels) vergoed krijgen. Je moet dan wel kunnen aantonen dat je te weinig draagkracht hebt. Dat doe je met een Akte van Onvermogen. Deze wordt verstrekt door Burgerzaken. Sterkte!

Merkkleding

Lieve Leonda,

Op de school van mijn kinderen gaat het allemaal om merkkleding. Heb je Nikes, dan hoor je erbij. Hoewel ik mijn dochter van 13 probeer in te prenten dat het daar niet om gaat in het leven, laat ze zich sterk beïnvloeden door die merkengedachte en vraagt ze me dagelijks om een paar dure schoenen of een tas van een onbetaalbaar merk. Maar mijn budget laat zulke uitwassen niet toe. Wat kan ik doen?

Dit is een probleem dat heel veel moeders zullen herkennen. Zelf kijk ik regelmatig op Marktplaats. Soms vind je hier gloednieuwe Nikes voor een fractie van de prijs. Verder rij ik regelmatig naar een outlet store, zoals Rosada in Roosendaal, waar je merken als Puma en Converse kunt krijgen voor een zachtere prijs. Wanneer een van mijn kinderen ergens om zeurt, tik ik het eerst eens in op Google. Met een beetje geluk is er wel ergens een actie of een outlet te vinden. Ik wacht liever een poosje op een aanbieding, dan dat ik een B-merk koop dat binnen no-time van ellende uit elkaar valt. En heb ik een goede actie ontdekt? Dan deel ik het met vriendinnen, in de hoop dat zij hun tips ook met mij delen. Want samen weet je meer dan één.

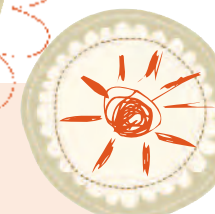
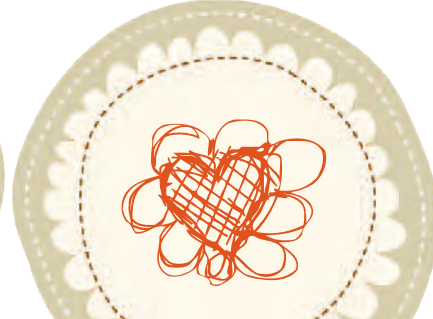

Alleenstaande moeder

Lieve Leonda,

Ik ben een alleenstaande moeder van twee zoons van 6 en 10. Het zijn kinderen met een sportieve aanleg en veel energie. Als ze te lang binnen zitten, breken ze de tent af. De oudste zit al een paar jaar op voetbal. Zowel de beweging als het teamgevoel doen hem veel goed. Ik gun mijn jongste ook zo'n uitlaatklep, maar heb het geld er helaas niet voor. We leven met zijn drieën van mijn minimum inkomen, waarvan ik ook nog wat probeer te sparen voor als ze een beugel moeten en willen studeren. Leonda, weet jij een manier om mijn beide kinderen te laten sporten?

Precies voor gezinssituaties als de jouwe is het Jeugd Sportfonds opgericht. Zij zorgen ervoor dat ook de kinderen waarvan de ouders maximaal € 1.350 per maand verdienen, kunnen sporten. Het Jeugd Sportfonds betaalt maximaal € 225,00 aan contributies (clubgeld) of attributen (hockeystick, balletpakje) per kind per jaar uit. Je kunt het niet zelf aan-vragen. Vraag een meester, juf of maatschappelijk werker om hulp. En heb je weleens van de Stichting Leergeld gehoord? Deze stichting is opgericht om kinderen uit gezinnen met een inkomen rond de bijstandsnorm te helpen om beter mee te kunnen draaien met het sociaal-maatschappelijke leven. Zij kunnen helpen om belangrijke spullen te betalen: schoolspullen, een fiets om op naar school te fietsen, een computer om huiswerk op te maken, maar de stichting kan ook bijspringen als het gaat om de contributie voor een sportclub, muziekles, pottenbakken of scouting, omdat al deze dingen bijdragen aan de ontwikkeling van je kinderen. Zelf heb ik hier veel baat bij gehad. Mijn kinderen hebben een fiets en een computer gekregen via Leergeld. Succes!

Toch op vakantie?

Lieve Leonda,

Sinds ik werkloos ben, is het bij ons thuis geen vetpot. Ik kan net mijn vaste lasten betalen. Af en toe lukt het me om geld vrij te maken voor een dagje uit met de kinderen, maar op vakantie zijn we al vijf jaar niet geweest. Voor mezelf vind ik het niet zo'n ramp om sober te leven, maar mijn kinderen gun ik een vakantie. Zie jij mogelijkheden?

Zelf ben ik een keer met Stichting Vakantieweken Rotterdam op vakantie geweest, een stichting die vakanties mogelijk maakt voor gezinnen die het zelf niet kunnen betalen. Ik heb toen een week met mijn twee kinderen in een luxe stacaravan in Drenthe gezeten. Het was een heerlijke week en ik kan het iedereen aanraden! Je komt in aanmerking als je kinderen onder de 10 jaar hebt, in Rotterdam woont en onvoldoende inkomen hebt om zelf een vakantie te boeken. De vakantiebestemmingen bevinden zich in Brabant, Drenthe en Gelderland. Wanneer je een vakantieweek toegewezen krijgt, wordt er een eigen bijdrage van € 50,00 verwacht, waar de kosten voor je vervoer heen en terug plus boodschappen bijkomen. Interesse? Kijk op www.vakantiewekenrotterdam.nl om een aanmeldingsformulier in te vullen.

Financiële poespas

Lieve Leonda,

Sinds mijn man bij me weg is, sta ik overal alleen voor. Ook voor de financiële poespas, die hij normaal afhandelde. Ik wil niet steeds met iedere brief van de Belastingdienst bij mijn buurman aankloppen. Waar kan ik terecht?

Je bent niet de enige die moeite heeft met het ontcijferen van de formele brieven van overheidsdiensten. Daarom zijn er sociale raadslieden in het leven geroepen. Dit zijn mensen die jou wegwijs maken in de wereld van wetten, diensten en regelingen. Ze kunnen je advies geven en je helpen bij het opstellen van een bezwaarschrift, het invullen van een formulier of het plegen van een telefoontje waar je tegenop ziet. De hulp van de raadsman is vertrouwelijk kost niets. In Zuidwijk vind je de raadsman in wijkgebouw De Larenkamp (Slinge 303). Het is er vaak erg druk, al vanaf 8.00 uur vormt zich een rij voor de voordeur.

Op krediet

Lieve Leonda,

Toen ik een tijdje weinig inkomsten had, heb ik hier en daar wat geld moeten lenen om toch in mijn dagelijkse behoeften te kunnen voorzien. Ik kreeg achterstanden bij de Eneco, bij Vestia, ik kocht een nieuwe keuken op krediet en leende kleine bedragen bij vrienden en familie, die ik tot op heden niet heb terugbetaald. Hoewel ik weer op mijn oude niveau zit qua inkomen, zie ik niet hoe ik uit de schulden moet komen, doordat de rentes hoger worden. Leonda, zie jij een uitweg voor mij?

Je moet zo snel mogelijk een betalingsregeling treffen met je schuldeisers. Kom je daar zelf niet uit? Zoek dan hulp bij een gespecialiseerde instantie. Want als je niks doet, kunnen ze beslag leggen op je spullen. De Kredietbank kan bemiddelen tussen jou en je schuldeisers en maakt een plan van aanpak om jou uit de rode cijfers te krijgen. In veel gevallen wordt je inkomen (tijdelijk) beheerd. Ben je slecht in het managen van je eigen geld? Laat je dan eens adviseren. Er zijn allerlei hulpstukken die geldproblemen kunnen voorkomen, zoals de Eneco prepaidkaart, waarmee je je energie vooraf kunt betalen. Naast de Kredietbank en maatschappelijk werkers, zijn er ook allerlei particuliere bureaus die helpen bij schulden. Als je met zo'n bureau in zee wilt gaan, controleer dan eerst of ze zijn aangesloten bij de Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet.

De Raadsman Zuidwijk
biedt hulp in de wereld van wetten, regelingen, formulieren en instellingen
Slinge 303, Rotterdam
010-2930693
www.soc-raadslieden-rdam.nl

Ombudsman Rotterdam
Hofplein 33, Rotterdam
010-4111600

Jeugd Sportfonds
biedt kinderen de mogelijkheid om te sporten
010-4794457
www.jeugdsportfonds.nl

Stichting Leergeld Rotterdam
draagt bij in de aanschaf van school- of sportspullen, schoolreisjes of muziekles
010-2400189
www.leergeld.nl

Vakantieweken Rotterdam
verzorgt campingvakanties voor armere gezinnen
010-4664012
www.vakantiewekenrotterdam.nl

Zelfjeschuldenregelen is een website die in 5 stappen naar een oplossing voor geldproblemen helpt
www.zelfjeschuldenregelen.nl

Kredietbank Rotterdam
Schiekade 830, Rotterdam
<http://www.rotterdam.nl/e>
Cache/TER/10/19/318.html

Stichting Incassoleed
helpt om onterechte vorderingen (met buitensporige incassokosten) tegen te gaan
www.incassoleed.nl

Uit eten voor 1 euro

Buiten de deur eten voor 1 euro, waar kun je dat nog? Juist, bij dat ene woonwarenhuis, dat het dagelijks bestaan voor zoveel mensen een beetje mooier maakt. Bij maar liefst 280 IKEA-filialen in 26 landen worden elke ochtend minipistoletjes, croissants, hardgekookt eitjes, boter, kaas en jam geserveerd, met een koffiekopje dat je onbeperkt mag vullen met cappuccino. Voor een leuk en goedkoop uitje gaan wij dus naar IKEA Barendrecht. En na het ontbijt linea recta richting koopjeshoek. Schatgraven naar flink afgeprijsde showroommodellen of producten met kleine beschadigingen. Wetenswaardig: De HEMA is de concurrentie met IKEA aangegaan met een scherp geprijsd ontbijt. *IKEA-ontbijt, € 1.*

FOTOGRAFIE PEPUN LUTGERINK PRODUCTIE EN STYLING ELSELINE HOKKE TEKST KARIN KUIJPERS

ANONIEM

TEKST ELSBETH GRIEVINK

IN VERTROUWEN VERTELD

ZWANGER ALS JE NOG OP SCHOOL ZIT. EEN MAAGVERKLEINING, WAARDOOR JE ALLEEN NOG MAAR MUIZENHAPJES KUNT ETEN. EN HET HARTVERSCHEUREND VERDRIET VAN EEN MOEDER DIE VIJF KINDEREN VERLOOR, NOG VOOR ZE TER WERELD KWAMEN. DRIE VROUWEN UIT DE VELDENBUURT VERTELLEN HÚN VERHAAL.

LISA (21) IS VIJF MAANDEN ZWANGER, TERWIJL ZE DACHT GEEN KINDEREN TE KUNNEN KRIJGEN ALS DE BABY GEBOREN WORDT, MOET ZE NOG TWEE JAAR NAAR SCHOOL.

‘Ik heb altijd geweten dat ik moeder wilde worden, al van kleins af aan. Ik ben dol op kinderen, vooral baby’s vind ik geweldig. Twee tantes van mij zijn kinderloos gebleven. Als kind vond ik dat raar. Later zette het me aan het denken. Misschien was het wel een familiekwaal. Stel je voor, dacht ik, dat ik ook geen kinderen kan krijgen! Zal je net zien: dat het uitgerekend bij mij niet lukt, terwijl ik het zo graag wil. Ik denk dat ik om die reden onbewust slordig ben omgesprongen met de pil, toen ik een vriendje kreeg.

Ik heb Churandy 2,5 jaar geleden leren kennen op een feest. Ik vond hem meteen leuk, het klikte gewoon tussen ons. We kregen een relatie en gingen een jaar later samenwonen. Ik was net begonnen met een ICT-opleiding (exakte naam?), hij werkte al enkele jaren als automonteur. Dat hij kinderen wilde, vond ik fijn. Maar eerst wilde ik mijn school afmaken, zei ik hem, want zo had ik dat met mijn moeder afgesproken. Ik slikte de pil. Maar, niet regelmatig. Eigenlijk deed ik maar wat. De ene dag vergat ik hem, de volgende dag nam ik er twee. Het kon gerust gebeuren dat ik drie keer per week oversloeg, waardoor ik heel onregelmatig ongesteld werd. Ik dacht: als ik zwanger raak, heeft het zo moeten zijn. Vorig jaar deed ik voor het eerst een zwangerschapstest, omdat mijn menstruatie uitbleef. Ik weet niet meer of ik hoopte op een positieve of negatieve uitslag. Toen het streepje op de test

wit bleef en ik dus niet zwanger bleek, voelde ik geen teleurstelling en geen opluchting. Wel dacht ik opnieuw: zie je, ik kan vast geen kinderen krijgen. Toen ik een paar maande later opnieuw niet ongesteld werd, deed ik toch maar weer een test. En toen was het raak! Churandy en ik waren heel blij, maar mijn moeder reageerde iets minder enthousiast. ‘Ik heb het je toch gezegd,’ zei ze, ‘Dit komt er nou van. Het is heel zwaar om moeder te zijn én school af te maken. Dat zal je nog vies tegenvallen.’ Maar ik maak me geen zorgen. Tot nu toe gaat het heel goed. Ik haal hoge cijfers, school gaat me makkelijk af. En als de baby er is, breng ik het naar mijn moeder als ik naar school moet, de kinderen van mijn broer wonen ook bij haar. De toekomst van de baby zie ik zonnig in. Over de financiën maak ik me geen zorgen. Zolang ik studeer, zorgt Churandy voor het inkomen, en als ik klaar ben met school, ga ik zelf werken. Liefst 4,5 dag.

Op de echo hebben we gezien dat het een jongetje wordt, en eigenlijk heb ik dat gevoel vanaf het begin gehad. Ik vind dat ook leuk voor mijn vriend. De zekerheid dat ik kinderen kan krijgen, geeft een geruststellend gevoel. Daardoor zal ik waarschijnlijk wat langer wachten met een tweede en een derde. Het is mijn droom om een tweeling te krijgen, twee meisjes. Ik heb de namen al, want het leek me leuk om een mix te maken van de naam van mijn vriend en die van mij: Churlisa en Churlitsa. Maar mijn vriend is het daar niet mee eens, want die vindt dat je de naam niet moet bedenken voor de baby geboren is.

LISA

‘DAT DE ZORG VOOR DE BABY OP MIJN SCHOULDERS
TERECHT ZAL KOMEN, VIND IK GEEN ENKEL PROBLEEM.’

EEN JAAR GELEDEN WOOG **JOYCE** (49) NOG 147 KILO. OP AANRADEN VAN HAAR ARTSEN ONDERGING ZE EEN MAAGVERKLEINING, WAARDOOR ZE 42 KILO KWIJTRAAKTE.

‘Mevrouw, u moet afvallen,’ zei de internist tegen me. Ik zat in zijn kamer om de uitslag van het zoveelste onderzoek naar de oorzaak van mijn rug- en buikklachten te bespreken. Weer was er niets gevonden. ‘Waarschijnlijk is het uw gewicht dat de pijn veroorzaakt.’ Of ik al eens over een maagverkleining had nagedacht. Nou, nee. De internist legde uit dat het een effectieve manier is om snel gewicht te verliezen, omdat er een deel van de maag wordt verwijderd, waardoor je alleen nog maar heel kleine beetjes kunt eten. Ik sprak er met mijn huisarts over en ook die raadde me aan me te laten opereren. Maar ik durfde het niet aan. De afgelopen jaren heb ik verschillende operaties ondergaan en ik had weinig zin om opnieuw onder het mes te gaan. Bovendien is een maagverkleining bepaald niet zonder risico’s, er zijn mensen die het niet overleefd hebben. En daarbuiten: ik voelde me niet dik. Ik kon alles. Ik bewoog de hele dag! Wel vond ik het jammer dat ik vaak niet in leuke kleren paste en altijd moest uitwijken naar gote-maten-mode.

Ik weet wel waardoor ik ben aangekomen. Op Curaçao werkte ik in een verzorgingstehuis waar ik vaak nachtdiensten draaide. Om wakker te blijven, ging ik snaaien. Brood met garnalen, rijst met bonen: dat gaf energie. Door die nachtdiensten ben ik dikker en dikker geworden, ondanks dat het lichamelijk heel zwaar werk was. Na 32 jaar moest ik ermee stoppen, omdat mijn ruggegraat helemaal was versleten, door het vele tillen van de patiënten. Toen ben ik naar Nederland gegaan. Een jaar na het advies van de internist had ik me nog steeds niet laten opereren. Wel spookte de mogelijkheid

van een maagverkleining soms door mijn hoofd. Het waren mijn kleinzoons, die bij mij wonen, die me hebben overgehaald om het te doen. ‘Oma,’ zei de oudste, ‘u moet afvallen, dat is beter. Anders wordt u ziek.’ Ik wist dat ze gelijk hadden. En ik besepte: om goed voor deze jongens te zorgen, moet ik gezond zijn. Voor hen heb ik de stap gezet. Op 2 maart 2010 ben ik geopereerd in het Zuiderziekenhuis in Rotterdam Zuid. Het was een operatie van vijf uur, waarin ze 90% van mijn maag hebben weggehaald. Wat overblijft is een heel kleine maag, die ontzettend snel vol zit. Het is allemaal erg meegevallen: al na een week liep ik weer rond en na drie weken kon ik alles weer. Behalve eten.

De eerste periode kon ik alleen vloeibaar voedsel binnenhouden. Pap, thee, sap, alles light. De kilo’s vlogen eraf. Nog steeds eet ik bijna niks; wat groenten, misschien een muizenhapje vlees en natuurlijk mijn vitaminepreparaten en tabletten om mijn maag te beschermen. Ik kan niet drinken bij het eten, want dan komt alles meteen weer naar buiten. Een diëtist helpt me met mijn voeding, om te voorkomen dat ik me zwak ga voelen. Vroeger ging ik graag uit eten, maar dat is er niet meer bij: na een hapje ben ik al klaar. Koken was mijn leven, en dat is het nog steeds, maar ik eet zelf niet meer mee. Ik kook altijd voor anderen, dat vind ik leuk. Ik maak graag teveel, zodat ik de buurvrouw wat kan meegeven. Het eten zelf mis ik niet. Omdat ik geen honger meer heb, maar ook omdat ik weet waar ik het voor doe: inmiddels ben ik van 147 naar 105 kilo gegaan. En ik wil nog 25 kilo afvallen. Mijn rug- en buikklachten zijn er niet van overgegaan, maar het voelt wel heel erg fijn om slanker te zijn. Ik heb net vijf nieuwe bloesjes gekocht in maat 50. Nu maar hopen dat ik ze nog even aan kan, voor ze binnenkort te wijd zitten.’

JOYCE

‘HET ETEN ZELF MIS IK NIET. OMDAT IK
GEEN HONGER MEER HEB, MAAR OOK
OMDAT IK WEET WAAR IK HET VOOR DOE.’

GERDA

‘DE FEITEN DRONGEN NOG NIET TOT ME DOOR. TOT IK DE BABYKAMER INSTAPTE, DAT LEGE WIEGJE ZAG EN DOOR DE GROND GING.’

GERDA (48) DROOMDE ALS KLEIN MEISJE VAN EEN GROOT GEZIN. ZE GAF HET LEVEN AAN TWEE SCHATTE VAN ZOONS (NU 12 EN 22), MAAR HEEFT TOT HAAR INTENSE VERDRIET VIJF KLEINE BABIES MOETEN BEGRAVEN.

‘Wat waren we blij, toen ons eerste kindje Nicky ter wereld kwam. Het was voor mijn man en mij de eerste stap naar een groot gezin, een wens die ik altijd had gekoesterd. We hadden geen idee wat ons boven het hoofd hing. In totaal hebben we vijf kinderen verloren. Het eerste was een jongetje, Mike. Ik zal me die dag altijd, tot in de kleinste details, herinneren. Mijn man was met Nicky op pad en ik zat thuis een badjasje te maken voor de baby. Plotseling begon ik te bloeden. In paniek rende ik naar de buurvrouw en even later zat ik in het ziekenhuis, waar een echo werd gemaakt. De uitslag was verschrikkelijk: de moederkoek had losgelaten, waardoor Mike in mijn buik was gestorven. De bevalling was een hel, maar de feiten drongen nog niet tot me door. Tot ik met lege handen thuiskwam, de babykamer instapte, dat lege wiegje zag en door de grond ging.

Toen ik opnieuw in verwachting raakte, was ik doodsbang, maar ook weer zó blij. Vooral toen we hoorden dat ik zwanger was van een tweeling. Alles liep perfect, tot week 29. Pijnscheuten in mijn onderrug. Ik werd naar het ziekenhuis gebracht, waar ik aan de monitor gelegd werd. Alles leek goed, maar zo voelde ik me niet. Vervolgens lag ik een uur alleen in een kamer, in paniek. Er kwam niemand kijken, wat raar was, gezien mijn voorgeschiedenis en het feit dat ik een tweeling droeg. Op de gang klampte mijn man onze arts aan. Of hij alstublieft wilde komen kijken. Maar die wimpelde hem af. We hoefden ons geen zorgen te maken, hij had net nog gekeken op de monitor. Toen gebeurde het allerergste: ik begon weer te bloeden. Ik gilte het uit: ‘Niet weer! Oh God, niet weer!’

Hulp kwam te laat. Beide kindjes, Donny en Priscilla, waren al overleden.

Radeloos van verdriet en ongeloof waren we. En de arts? Die zei dat hij mijn man niet herkend had, en dus

niet wist dat het om mij ging. Later kwam hij met het argument dat hij geen dienst had op dat moment.

Toen ik datzelfde jaar opnieuw zwanger werd van een tweeling, en ook zij overleden in mijn buik, kon ik niet meer. Ik kwam in een dal, zo diep als maar zijn kan. Ik sloot mezelf op. Ik haatte het leven en had het gevoel dat het leven mij ook haatte. Gesprekken met vrienden liepen op niets meer uit. Ik voelde me gepakt, door alles en iedereen. Toen kwam de dag dat mijn man en ik besloten: we beginnen een rechtzaak tegen het ziekenhuis. De arts had mijn man niet herkend? Geen dienst? Wat waren dat voor redenen om een patiënt geen hulp te bieden? We hadden recht op de waarheid. En vooral: op excuses.

De zaak kostte heel veel energie. Natuurlijk wilde het ziekenhuis niet toegeven. Na drie jaar strijd, zijn we eindelijk in ons gelijk gesteld. Het ziekenhuis was fout geweest, de arts had direct hulp moeten gaan halen. Maar wat hadden wij er aan? Ons verdriet ging er niet van weg. Ik had geen idee hoe ik verder moest. Hoe, in vredesnaam, moest ik dít gaan verwerken? Mijn oma was een wijze vrouw. Zij zei op een gegeven moment: ‘Gerda, stop met verwerken, want verwerken doe je het nooit. Dit is voor altijd.’ Gek genoeg gaf dat me rust.

Uiteindelijk hebben we nog een gezonde zoon gekregen. Jessey. Toen hij geboren werd, waren we dolgelukkig en verdrietig tegelijk. Want als we naar hem keken, dachten we ook aan de vijf kinderen die niet meer bij ons waren. We zijn nu twaalf jaar verder. In ons hart zal altijd een leegte blijven, maar toch hebben mijn man en ik weer leren genieten. Van onze fantastische zoons en van elkaar. Mijn verhaal kan ik niet vertellen zonder mijn hart eruit te huilen, steeds opnieuw, maar ik vertel het in de hoop dat vrouwen die hetzelfde hebben meegemaakt, troost putten uit mijn verhaal en beseffen dat er hoop voor ze is.

Gerda maakte een website waarop ze haar verhaal vertelt en waar ze steun biedt aan vrouwen die ook een kind verloren hebben: www.gerdaledesign.nl (klik op Angels Place).

BINNEN KIJKEN

uitleg moesten we naar de kerk komen, waar een bewonersavond was.’ Dat is nu twaalf jaar geleden. ‘Sindsdien heb ik niets meer aan het huis gedaan,’ vertelt ze.

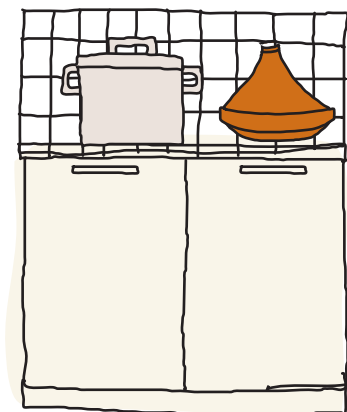
Over een paar maanden is het zover. Dan verhuist Habiba met haar gezin van het Brekelsveld naar een nieuwe huurwoning op het Hijkerveld, een straat verder. Van Vestia kregen ze 5500 euro verhuiskostenpremie. Daar leggen ze zelf een bedrag bovenop, om het huis helemaal opnieuw te kunnen inrichten. ‘Geen van de oude meubels gaat mee. Ze zijn oud en niet meer mooi. En bovendien wil ik niet dat er schimmels meeverhuizen van ons oude, vochtige huis naar het nieuwe. Alles gaat weg, behalve de wasmachine en de droger.’ Hoe de nieuwe woning eruit komt te zien? Dat weet Habiba precies. Kleine aankopen als nieuw servies en dekbedhoezen heeft ze zelfs al gedaan. De grote aankopen bewaren zij en haar man voor het laatst. Zie de volgende pagina’s voor een impressie van het plaatje in het hoofd van Habiba. »

Goed wonen

Mooie meubels uit de 19de eeuw, de maquette van de Peperklip in Feijenoord, een complete woonkamer uit 1953 met meubels uit Goed Wonen: in de verzameling van Museum Rotterdam is wonen een belangrijk thema. Soms lijkt het wel alsof de interieurs van vroeger helemaal gestyled werden. Maar woningen zijn geen toonzalen; in huizen wordt geleefd, en het interieur groeit mee met de bewoners. Daarom is het museum niet alleen geïnteresseerd in de meubels zelf, maar ook in het verhaal erachter. Wie wonen er op een adres? Hoe gebruiken ze de woning? Een verhuizing levert stress op, maar biedt ook nieuwe kansen. Wat mag mee, wat moet weg en wat komt ervoor in de plaats?

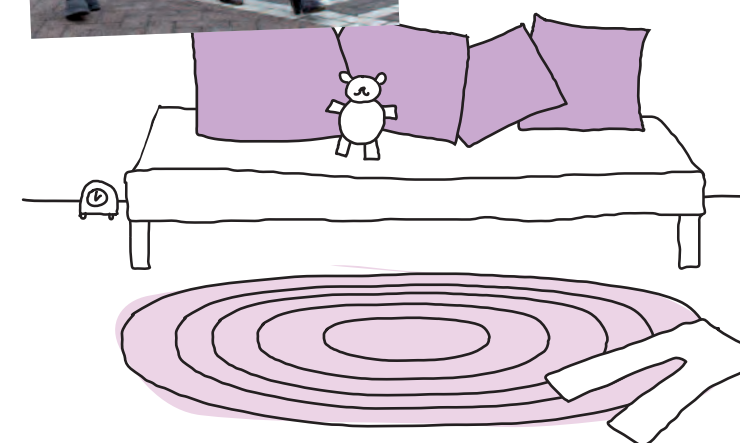
Verlanglijst

- een woonkeuken met een (modern!) Marokkaanse hoekbank
- lichtbruine plavuizen op de vloer
- een vaatwasser
- een Amerikaanse koelkast
- een woonkamer in neutrale kleuren: wit, bruin en zwart
- één plant
- een opvallende lamp met moderne uitstraling
- TV aan de muur
- een portretfoto van het hele gezin
- dikke, donkere gordijnen
- brede Luxaflex
- voor boven: laminaat op de vloer
- een boxspring om op te slapen
- grote kledingkast
- een eigen tienerkamer met IKEA-bed voor Romaisa

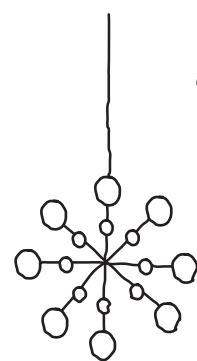
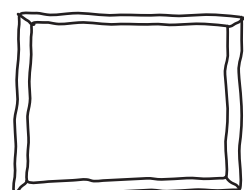

Een Amerikaanse koelkast

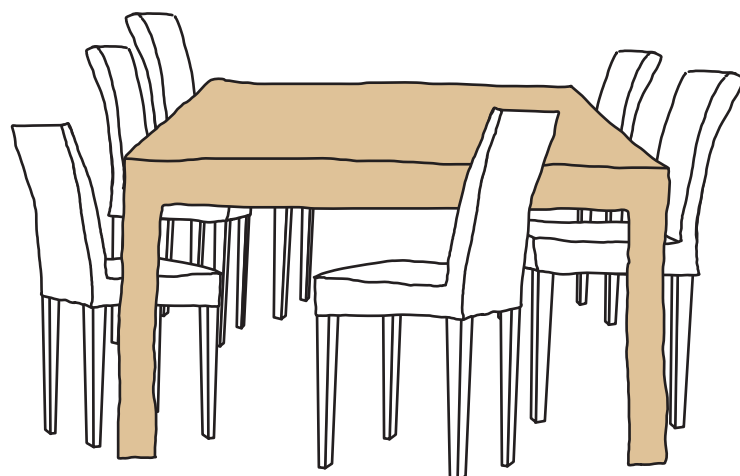
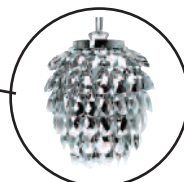
Een woonkeuken met een (moderne!) Marokkaanse hoekbank

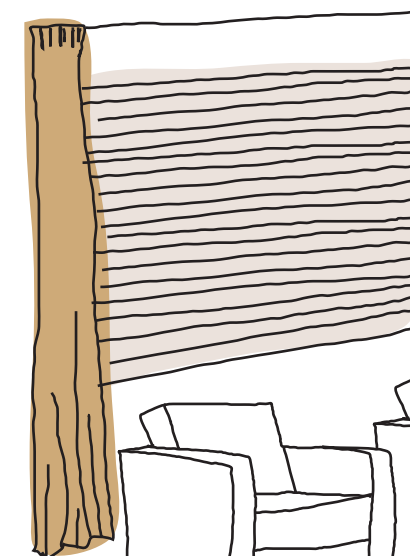
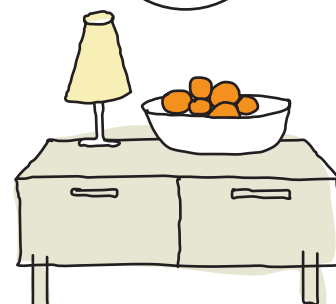
Een eigen tienerkamer voor Romaisa met een IKEA bankbed

opvallende lamp met moderne uitstraling

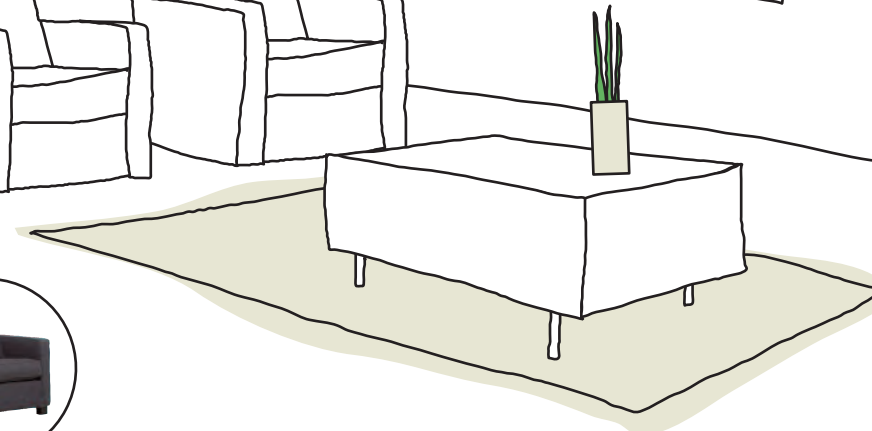
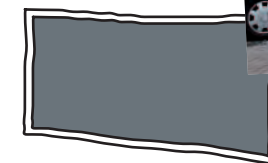

Eetkamer met lichte plavuizen op de vloer

brede luxaflex

een mooie flatscreen tv aan de muur

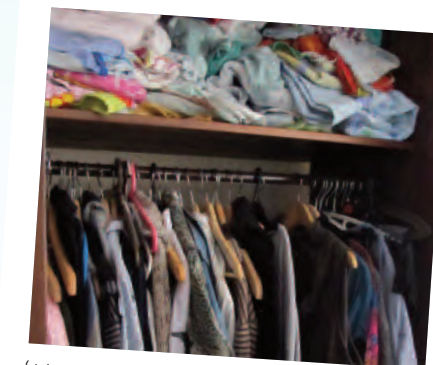
twee dezelfde fauteuils strak langs elkaar in de woonkamer

een mooi kleed onder een strakke salontafel

eigen Stijl

GEEN GELD OM TE SHOPPEN
OF ALWEER 'NIETS' OM AAN
TE TREKKEN? ESMERALDA,
GERDA EN JOLANDA WETEN
ER ALLES VAN! TIJD
DUS VOOR EEN FLINKE
INSPECTIE VAN DIE
KLEDINGKASTEN. EN DAN:
EEN MAKE-OVER MET DE
EIGEN SUCCESNUMMERS!

'Volgt nog....

ESMERALDA

'Mijn kledingkast heb ik gesorteerd op kledingsoort: topjes bij topjes en truien bij truien. Heel overzichtelijk. Wat ik een jaar of langer niet gedragen heb, geef ik weg. Ik weet precies wat ik mooi vind, maar met een maatje meer is het moeilijk om te slagen en je ziet al snel mensen in hetzelfde lopen. Ik koop daarom veel op internet, bij winkels voor grote maten. Daar vind ik jurkjes tot boven de knie en leggings. | En ik pas ook zelf kleding aan, bijvoorbeeld door het te verven. Ik ben nu zwanger maar ik denk niet dat ik veel dikker word. Ik draag nog steeds graag strakke kleding en heb een behoorlijk decolleté, want ik vind mezelf mooi hoe ik ben. En ik houd erg van bling!'

zwarte legging (www.bagoes.nl € 15,00)

jurkje (H&M, € 8,00)

vest (www.wehkamp.nl € 20,00)

ketting (H&M, € 9,90)

oorbellen (Six)

laarzen (www.bagoes.nl € 70,00)

Totaal: €129.80-

'Zo zie ik mezelf graag: lekker in het zwart en die roesjes aan mijn blouse geven het een soort piratenstijl. En natuurlijk met mijn haar op 20 hoog.'

GERDA

'Mijn oude klerenkast in ingestort, dus mijn kleding ligt nu verdeeld over de slaapkamer en de zolder. Dat gaat best goed, maar mijn zwarte tuniek met roesjes ben ik toch kwijt, die stond juist zo gezellig. Ik hou van kleren die lekker zitten en van zwart, oudroze en turquoise. Aan blokken, knopen of bont heb ik een hekel en sjaltjes vind ik alleen leuk in mijn haar. Sinds ik heb gehoord dat leggings vooral laten zien dat een vrouw van achteren niets heeft en van voren heel veel, draag ik die ook bijna niet meer. Ik heb lange, slanke benen dus draag het liefst strakke broeken. Mét iets erover om mijn buikje te verdoezelen. Enne...veel zwart hè? Dat slankt zo lekker af!'

driekwartbroek (markt, € 15,00)
hemdje (C&A, € 9,00)
zwarte blouse (C&A, € 39,00)
ketting (Zeeman, € 4,00)
Totaal: € 67,00

tuniek (Zeeman, € 10,00)
stretchbroek (Zeeman, € 8,00)
laarzen (Van Haren, € 100,00)
Totaal: € 118,00

'Ik heb één sjeke jurk, maar die kan ik pas weer aan als ik wat meer ben afgevallen.'

JOLANDA

'Ik heb een hekel aan winkelen. Ik kan naar winkelcentrum Zuidplein gaan om een spijkerbroek te halen en binnen een kwartier weer thuis zijn. Daarom betaal ik vaak te veel, want ik heb geen zin om lang rond te kijken. Je kan me begraven in mijn bruine leggings met een bijpassend rokje en trui. En als ik een weekend weg ga, met de jeep, draag ik altijd mijn camouflagebroek, gele jack en een petje. Op hakken loop ik nooit, want dan breek ik mijn benen, en make-up gebruik ik ook niet. Ik wil best weten hoe ik er op een makkelijke manier toch netjes uit kan zien. Misschien moet ik eens een colbertje kopen?'

Forever young, dat willen we allemaal. Maar hoe? Zeventig procent van de huidproblemen wordt veroorzaakt door het gebruik van verkeerde cosmetica. Een goed huidverzorgingsproduct lijkt dus het halve werk. Deze anti-aging dagcrème werd door de Duitse consumentenbond als beste getest en liet duurdere merken als Helena Rubinstein en Estée Lauder ver achter zich.

De bestseller bevat het beste van twee werelden. De crème bevat het co-enzym Q-10, bioflavonen en vitamines C en E. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat deze ingrediënten anti-oxiderende effecten hebben, die we als drukbezette moeders wel kunnen gebruiken. En van de prijs worden wij heel blij.

Biocura by Aldi, € 2,25 voor 50 ml

FOTOGRAFIE PEPIJN LUTGERINK PRODUCTIE EN STYLING ELSELINE HOKKE TEKST KARIN KUIJPERS

Bag Ladies

Niets zo privé als de handtas van een vrouw. Toch kieverden Gerda, Jolanda en Joyce hem desgevraagd dapper om. En zie daar: paracetamols, Rotterdampassen, pasfoto's en lipsticks die méér vertellen dan duizend woorden.

FOTOGRAFIE PEPIJN LUTGERINK

GERDA vindt het belangrijk dat haar haar goed zit. Het gevlochten haarbandje heeft precies de kleur van haar haar. De grote kam is om te touperen. En ze is duidelijk moeder: de foto's van haar twee zoons heeft ze altijd bij zich. Gerda gaat nooit de deur uit zonder make up.

Handtassen

Museum Rotterdam heeft prachtige handtassen uit het verleden in de collectie. Wat zouden we graag weten wat er allemaal in die tassen heeft gezeten, zodat we een inkijkje krijgen in het leven van vrouwen uit vervlogen tijden. Handtassen waren heel lang een luxeartikel, weggelegd voor rijke dames, en heel vroeger zelfs ook voor heren. Ze waren vaak van kostbare materialen en prachtig versierd. In feite deden ze niet onder voor de hedendaagse It-bag. Pas in de jaren '20 van de vorige eeuw werden tassen een algemeen goed, met poederdoos, kam met spiegeltje, zakdoekje, flesje eau de cologne en vanaf de jaren '30 een rolletje pepermunt als vaste inhoud.

JOLANDA heeft twee mobieltjes.

Het ene is van haar werk en het andere is privé. Naast haar huissleutels heeft ze ook de sleutels van Speeltuin Jeugdveld in haar tas. Aan de auto-sleutels een BOB-sleutelhanger. Ze rijdt altijd 100% zonder alcohol. Opvallend: Jolanda heeft geen make-up bij zich. De ring is een cadeautje van haar vriendin. Het is het enige sieraad dat ze heeft, naast haar trouwring.

JOYCE heeft twee prepaid mobieltjes. Van het ene hebben heel veel mensen het nummer, het andere nummer is alleen bekend bij haar naaste familie. Joyce let op de kleintjes, het cupje met jam en het zakje met mosterd nam ze mee van het IKEA-ontbijt. Op een kladje heeft ze financiële berekeningen gemaakt.

PRIVE

ILLUSTRATIE FRANCIEN FROMMÉ (GROOTZUS)

DROOMLEVEN

Met je handen in het afwassop en jengelende kinderen om je benen dromen van een ander leven? We doen het allemaal weleens. Ook Habiba, Cheryl, Gerda en Gladys laten hun gedachten even de vrije loop...

‘Ik ben de diva van de buurt en daar ben ik trots op. Ik ben een echte voetbalvrouw. Bij mij thuis draait alles om Feyenoord. Mijn man Frans en ik namen we de aftrap van ons huwelijk op de middenstip van de Kuip. In de lichtbak stond ‘Gefeliciteerd Gerda en Frans’ en iedereen was in het roodwit gekleed. Het was echt geweldig. Ik hou daar wel van, zo in het middelpunt van de belangstelling staan. Maar het belangrijkste vind ik het dat mijn kinderen gelukkig worden en niet aan de kolerezooi gaan. Mijn jongste zoon Jessey kan ontzettend goed keepen. Ik zou het fantastisch vinden als hij professioneel keeper werd bij Feyenoord. Dat gun ik hem zó. En ik dan als de moeder van op de tribune, weet je wel. En dat er dan naast mij iemand commentaar levert op mijn zoon. Nou, dan haal ik meteen uit!’

GERDA
**‘IK BEN EEN
ECHTE
VOETBAL
VROUW’**

GLADYS
**‘IK WIL
EEN RIJKE
VENT EN
HIJ MOET
OOK MOOI
ZIJN!’**

‘Een rijke vent. Dat zou ik nou graag willen. Eentje die nog mooi is, ook. En een beetje jong, niet zo’n ouwe rijke stinkerd, haha! Weet je wat het is: ik ben het zat om elk dubbeltje om te moeten draaien. Om elke keer weer tegen mijn jongens te moeten zeggen: ‘Nee, daar is nu geen geld voor. Misschien volgende maand’. Om elke keer wanneer mijn salaris en de kinderbijslag binnenkomen, eerst die stapel rekeningen te moeten betalen, waarna er weinig meer overblijft. Dus ja, het zou lucht geven als ik een leuke man tegen zou komen die me een beetje zou helpen. Maar het moet natuurlijk wel een leuke man zijn, niet zoeen die zijn geld op een oneerlijke manier verdient. Het eerste wat ik zou doen als ik wat ruimer bij kas zou zitten? Shoppen.’

HABIBA 'IK DROOM VAN EEN GROOT HUIS MET EEN TUIN'

'Ik droom van een groot huis met een tuin. Hoe groot dat huis moet zijn? Met een goede eengezinswoning op de begane grond, zodat ik geen trappen op hoef met drie kinderen en twee tassen vol boodschappen, ben ik al helemaal blij. En als ik dan toch mag kiezen: ook graag een goudkleurige Nissan Qashqai voor de deur en in de achtertuin een wipwap en een schommel voor mijn dochters. Afgezien van die auto wordt de droom werkelijkheid als ik binnenkort verhuis van mijn sloopwoning naar de nieuwbouw. Ik sta elke dag voor het bouwhek weg te dromen. Ik kan niet wachten tot het af is. Wat ik daarna nog te wensen heb? Een mooie carrière voor mijn kinderen. Romaisa wil later modeontwerper worden en Manar chirurg of advocaat. Dat is toch mooi?'

CHERYL 'IK WIL GRAAG STUDEREN EN MIJN DIPLOMA HALEN'

'Als vrouw, en zeker als alleenstaande moeder, kun je niet alles. Daar heb ik het soms moeilijk mee. Alles draait om je kind. Ik heb net een opleiding SPW afgerond, en eigenlijk zou ik willen doorstuderen, maar dan moet ik het zelf betalen. Wat betekent dat ik erbij moet werken, en mijn zoon dus amper kan zien. Dat is voor hem niet gezellig én ik kan niet goed opletten wat hij allemaal doet. Maar ik kan wél een betere baan krijgen als ik mijn diploma haal, en daar heeft Damiën ook profijt van. Het is gewoon lastig om voor jezelf te kiezen, als je veel te druk bezig bent om alle ballen in de lucht te houden. Ook droom ik ervan dat mijn zoon opgroeit tot een gezonde, gelukkige, verantwoordelijke man, die al zijn dromen waar kan maken.'